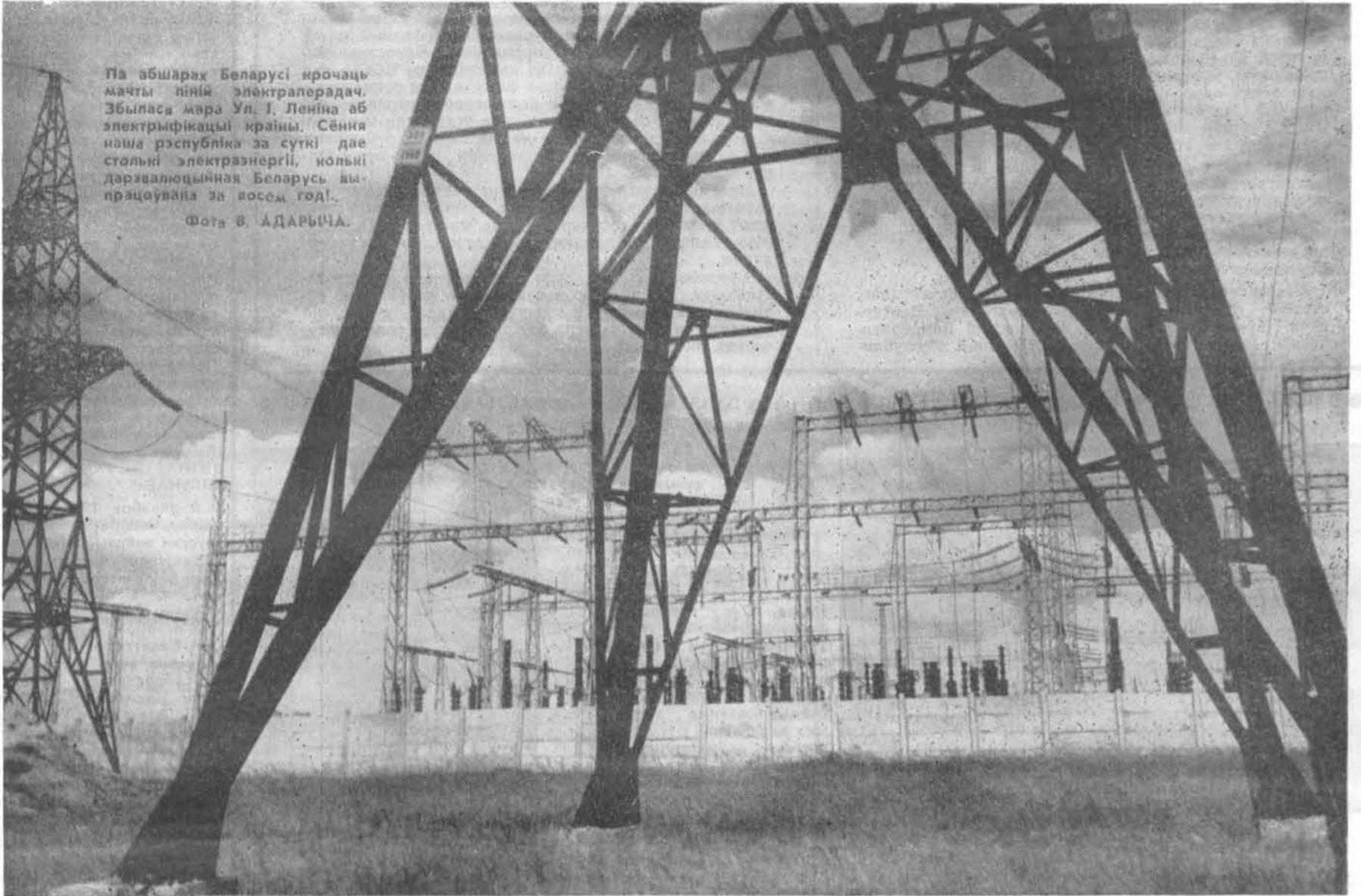

Па абшарах Беларусі крочаць мачты пінні электраперадач. Збылася мара Ул. І. Леніна аб электрыфікацыі краіны. Сёння наша рэспубліка за суткі дае столькі электраэнергіі, колькі рэвалюцыйная Беларусь выпрацоўвала за восем год!

Фота В. АДАРЫЧА.

УСЕМАГУТНАЕ—ТАМУ ШТО ПРАВІЛЬНАЕ

Праз два гады, у красавіку 1970-га, наша Савецкая краіна будзе адзначаць знамянальную гістарычную дату — 100-годдзе з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна. Ужо сёння да гэтай выдатнай падзеі рыхтуюцца не толькі ў Савецкім Саюзе, але і ва ўсіх краінах зямнога шара. Наша святая стане вялікім інтэрнацыянальным святам працоўных усяго свету.

У пачатку жніўня Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза прыняў спецыяльную пастанову «Аб падрыхтоўцы да 100-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна». Цэнтральны Камітэт КПСС заклікаў рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыю, савецкіх воінаў адзначаць стагоддзе з дня нараджэння Ул. І. Леніна новымі перамогамі ў барацьбе за ажыццяўленне планаў камуністычнага будаўніцтва, новымі здабыткамі ў працы.

Гэты дакумент знайшоў шырокі водгук у савецкай грамадскасці. З вялікай цікавасцю і адабрэннем сустрэлі яго ў краінах сацыялістычнай садружнасці. Шмат увагі ўдзялі яму прагрэсіўны друк капіталістычных краін. Не маглі абыйсці маўчаннем пастанову ЦК КПСС і нашы ідэалагічныя праціўнікі.

Савецкім людзям — і тым, хто поплек з Ільічом бурый стары свет насілля, рабства,

ілжы і будаваў новы свет роўнасці і братэрства, і тым, хто бярог яго ад зграі ворагаў, і тым, хто сёння самааддана працуе на рыштаваннях светлага будынку камунізма, падмуркі якога былі закладзены Уладзімірам Ільічом, — усім савецкім людзям бясконца дарага імя Леніна. Яно дарага ўсім барацьбітам за свабоду, незалежнасць і шчасце народаў.

Ул. І. Ленін быў правадыром працоўных усяго свету. Ён арганізаваў Камуністычную партыю, якая сёння з'яўляецца розумам, сумленнем і гонарам нашай эпохі, ён заснаваў першую ў свеце дзяржаву рабочых і сялян. Стварэнне рабоча-сялянскай Чырвонай Арміі і арганізацыя ўніверсітэтаў, план электрыфікацыі Расіі і будаўніцтва новай сацыялістычнай вёскі — усё гэта звязана з імем Леніна.

Імя Уладзіміра Ільіча Леніна, гаворыцца ў пастанове ЦК КПСС, бессмяротнае, як бессмяротныя яго ідэі, бессмяротныя справы, якія ён здзейсніў. Усё сваё жыццё прысвяціў ён высякароднай справе служэння пралетарыяту, працоўным масам, рэвалюцыйнаму абнаўленню свету.

Вялікі прадаўжальнік вучэння Маркса і Энгельса, Ленін быў геніяльным тэарэтыкам пралетарскай рэвалюцыі і сацыялістычнага пераўтварэння грамадства. Ён арганічна спа-

лучае ў сабе мудрасць мысліцеля і вопыт народнага жыцця, бліскучае веданне марксісцкай тэорыі і разуменне надзённых патрэбнасцей рабочага руху. Ленін развіў далей і ўзбагаціў вучэнне Маркса. Ленінізм — гэтая жывая крыніца рэвалюцыйнай думкі і рэвалюцыйнага дзеяння — авалодаў розумам і сэрцам мільёнаў прыгнечаных і абяздоленых.

Вучэнне Маркса—Леніна распаўсюдзілася па ўсёй нашай планеце. Яно ўсемагутнае, таму што правільнае, таму што адпавядае інтарэсам і спадзяванням працоўных зямлі, указвае ім шляхі да сацыяльнай справядлівасці, роўнасці, да росквіту нацый і шчасця кожнага чалавека.

Нашы ідэалагічныя праціўнікі вось ужо пяцьдзесят гадоў імкнуча абвергнуць ленінізм, не прызнаваць вялікага значэння ідэй Леніна і іх уплыву на лёс чалавецтва. Але кожны дзень нашага жыцця сцвярджае адваротнае: развіццё чалавечага грамадства адбываецца пад велізарным уплывам гэтых ідэй.

Чалавецтва, указваў Ул. І. Ленін, не можа ісці наперад, не робячы крокаў да сацыялізма. З сацыялізмам і толькі з сацыялізмам звязана паняцце— прагрэс. Сапраўдны прагрэс, які выражае інтарэсы рабочага класа, найшырэйшых народных мас. Толькі сацыялістычная арганізацыя грамадства здольна

накіраваць развіццё эканомікі, навукі і культуры на карысць народу.

Менавіта пры сацыялізме чалавек як асоба атрымаў сапраўдную магчымасць для свайго духоўнага і фізічнага оазісця; свабоднай стала яго праца, натхнёнай творчасць. Для чалавека ў Савецкай краіне створана ўсё. Ён гаспадар сваёй зямлі, яе багаццяў. На яго карысць служыць навук, мастацтва, эканоміка, ахова здароўя. Чалавек у савецкім грамадстве — самае вялікае каштоўнасць. Мы ганарымся тым, што, узяўшы на ўзбраенне вучэнне Леніна, змаглі даць чалавеку сапраўдную свабоду, прастор для развіцця талентаў і здольнасцей людзей, што прышчэпілі асобе такія выдатныя якасці, як пачуццё калектывізму, таварыскасці, спагады да чалавека і гатоўнасці прыйсці яму на дапамогу, пабрацку падзяліцца з ім у цяжкую хвіліну.

Мы, беларусы, з імем Леніна звязваем станаўленне нашай дзяржаўнасці, росквіт нацыянальнай эканомікі і культуры, развіццё навукі і асветы. Толькі пасля Вялікага Кастрычніка беларусы ўпершыню ў сваёй гісторыі атрымалі магчымасць стварыць суверэнную рэспубліку. Сёння Беларуская ССР набліжаецца да свайго 50-гадовага юбілею. На нашай зямлі маладзёнец старажытных гарады і сталюць маладыя, развіваецца індустрыя, шумяць

збажыной калгасныя нівы і людзі жывуць па-новаму. У дом беларуса прыйшлі дастатак, культура, шчасце.

Мы сапраўды адчуваем сябе шчаслівымі ў вялікай і дружнай сям'і савецкіх народаў. Гэта сям'я была створана яшчэ пры жыцці Уладзіміра Ільіча. Ленін даў тэарэтычнае і практычнае вырашэнне нацыянальнага пытання. Наш саюз свабодных нацый быў заснаваны на поўным давер'і, на ясным усведамленні брацкага адзінства ў барацьбе за пабудову камунізма. Вось ужо колькі дзесяткаў гадоў існуе садружнасць савецкіх нацый і народнасцей. Мы вытрымалі цяжкія выпрабаванні, але яны толькі загартавалі нашу дружбу, згуртавалі нашы шэрагі. Мы заўсёды разам — і ў шчасці, і ў бядзе. І ў гэтым — наша сіла.

Сёння мы, нашчадкі Леніна і прадаўжальнікі яго неўміручай справы, рыхтуемса дастойна адзначаць 100-годдзе з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча. Падрыхтоўка да гэтай даты стала агульнанароднай справай. Разам з намі рыхтуюцца да юбілею Ільіча працоўныя ўсіх кантынентаў зямлі. Ленін быў палымяным барацьбітом за іх свабоду і шчасце: «Гэта — вялікая справа, — пісаў Уладзімір Ільіч, — і на такую справу не шкада і ўсё жыццё аддаць». І ўсё яго жыццё было беззапаветна аддадзена справе рабачага класа, працоўнага народа.

ЗАЯВЛЕНИЕ ТАСС

ТАСС уполномочен заявить, что партийные и государственные деятели Чехословацкой Социалистической Республики обратились к Советскому Союзу и другим союзным государствам с просьбой об оказании братскому чехословацкому народу неотложной помощи, включая помощь вооруженными силами. Это обращение вызвано угрозой, которая возникла существующему в Чехословакии социалистическому строю и установленной конституцией государственности со стороны контрреволюционных сил, вступивших в сговор с враждебными социализму внешними силами.

События в Чехословакии и вокруг нее были неоднократно предметом обмена мнениями руководителей братских социалистических стран, включая руководителей Чехословакии. Эти страны едины в том, что поддержка, укрепление и защита социалистических завоеваний народов является общим интернациональным долгом всех социалистических государств. Эта их общая позиция была торжественно провозглашена и в Братиславском заявлении.

Дальнейшее обострение обстановки в Чехословакии затрагивает жизненные интересы Советского Союза и других социалистических стран, интересы безопасности государств социалистического содружества. Угроза социалистическому строю в Чехословакии представляет собой вместе с тем угрозу устоям европейского мира.

Советское правительство и правительства союзных стран — Народной Республики Болгарии, Венгерской Народной Республики, Германской Демократической Республики, Польской Народной Респуб-

ки, исходя из принципов нерасторжимой дружбы и сотрудничества и в соответствии с существующими договорными обязательствами, решили пойти навстречу упомянутой просьбе об оказании братскому чехословацкому народу необходимой помощи.

Это решение находится в полном соответствии с правом государств на индивидуальную и коллективную самооборону, предусмотренным в союзнических договорах, заключенных между братскими социалистическими странами. Оно отвечает также коренным интересам наших стран в отстаивании европейского мира против сил милитаризма, агрессии и реванша, не раз ввергавших народы Европы в войны.

Советские воинские подразделения вместе с воинскими подразделениями названных союзных стран 21 августа вступили на территорию Чехословакии. Они будут незамедлительно выведены из ЧССР, как только создавшаяся угроза завоеваниям социализма в Чехословакии, угроза безопасности стран социалистического содружества будет устранена и законные власти сочтут, что в дальнейшем пребывании там этих воинских подразделений нет необходимости.

Предпринимаемые действия не направлены против какого-либо государства и ни в какой мере не ущемляют чьих-либо государственных интересов. Они служат цели мира и продиктованы заботой о его укреплении.

Братские страны твердо и решительно противопоставляют любой угрозе извне свою нерушимую солидарность. Никому и никогда не будет позволено вырвать ни одного звена из содружества социалистических государств.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Через два года, в апреле 1970-го, Советская страна отметит 100-летие со дня рождения Владимира Ильича Ленина. Ленин был вождем трудящихся всего мира. Он создал Коммунистическую партию, которая является умом, честью и совестью нашей эпохи. Ленин создал первое в мире государство рабочих и крестьян. Всю свою жизнь он посвятил благородному делу служения пролетариату, революционному обновлению мира. Ленинизм, как учение, распространилось по всей планете, оно указывает трудящимся пути к социальной справедливости, равенству, к расцвету наций и счастью каждого человека. Идеологические противники на протяжении полувека пытаются опровергнуть это учение, но каждый день нашей жизни утверждает его жизнеспособность. Передовая статья сегодняшнего номера посвящена постановлению ЦК КПСС «О подготовке к 100-летию со дня рождения Владимира Ильича Ленина» и называется «УСЕМА-ГУНАЕ — ТАМУ ШТО ПРАВІЛЬНАЕ».

5 декабря 1939 года, когда народ западных областей Белоруссии впервые отмечал День Советской Конституции, ученики Ильинской гимназии написали в областную газету письмо. Они радовались своему освобождению, благодарили Советскую власть за то, что она всем им дала право на образование. Недавно автор заметки «ДЫРЭКТАР ШКОЛЫ» (3 стр.) встретился с Федором Адамовичем, одним из семи учеников, подписавших письмо. Сейчас Адамович работает директором Карповичской средней школы на Вилейщине. Его грудь украшает значок «Отличник народного просвещения».

В Белоруссии в послевоенные годы выросла целая плеяда молодых талантливых поэтов и прозаиков. Это Иван Пташников, Вячеслав Адамчик, Борис Саченко, Михась Стрельцов, Иван Чигринюк, Рыгор Бордунин, Вера Верба, Данута Бичель. Путь молодого поколения нелегок. У него были свои проблемы: детство, опаленное войной, послевоенные трудности. Может быть, поэтому в своих произведениях писатели подчеркнуто много внимания уделяют «трудным», неуравновешенным детям своего времени — молодым интеллигентам, пришедшим из деревни. Сегодня в Союзе писателей Белоруссии называют более ста имен начинающих поэтов и прозаиков («ПЛАКУЛЬ МАЛА-ДЫЯ», 6 стр.).

«ПЛАДЫ ДРЭВА ДРУЖБЫ» (7 стр.) — так назвал свой рассказ о пребывании на Родине группы друзей прогрессивной канадской газеты «Вестник» ее руководитель Николай Соломевич. Группа совершила тур по Советскому Союзу. В Москве земляки побывали на выставке достижений народного хозяйства, в детском саду, в Мавзолее Ленина. В Минске и Бресте они знакомились с достопримечательностями этих городов, встречались со знаменитыми людьми. В Киеве, Волгограде, Сочи туристы из Канады продолжали знакомиться с нашей страной, с жизнью людей. В конце путешествия многие разъехались по родным деревням.

На 8 стр. помещен рассказ о замечательной советской дрессировщице тигров Маргарите Назаровой — «АТРАКЦЫ-ЕН ПРАЦЯГВАЕЦЦА». Любовь к животным, бесстрашие помогают этой смелой женщине в ее работе. Со своими воспитанниками — тиграми М. Назарова выступает во многих городах Советского Союза и за границей.

● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ ● ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ●

Фаіна СЕЛЯЗНЁВА зусім нядаўна скончыла тэхнічнае вучылішча. Зараз яна адна з лепшых швачак Віцебскай швейнай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі».

Фота Л. ПАПКОВІЧА.

Новая 7-я гарадская бальніца на 400 месцаў уступіла нядаўна ў строй у Мінску па вуліцы Арлоўскага. Тут ёсць радзілае аддзяленне, спецыялізаваныя дзіцячы аддзяленні, рэўматалагічнае, неўралогічнае і многія іншыя. НА ЗДЫМКУ: медыцынскія сёстры Л. ШЫПКО і Л. ХУРЦІНА з нованароджанымі.

казам у фільме дакументальных кадраў аб зверствах гітлераўскіх акупантаў на савецкай зямлі.

Як паведамляе газета «Франкфуртэр рундшау», супраць аднаго з кіраўнікоў заходнегерманскага тэлебачання Клауса Бісмарка за паказ фільма «Звычайны фашызм» узбуджана судовая справа.

Франкфурцкая антыфашысцкая газета «Дзі тат», вітаючы паказ фільма М. Рома, указвае, што арганізатары гэтай тэлеперадачы далі фільму яўна тэндэнцыйны каментарый і выпусцілі з фільма тое месца, дзе адзначаецца адраджэнне ў ФРГ магутнасці манополій Крупа, Цісена і Фліка, якія фінансавалі Гітлера, а таксама дзейнасць рэваншысцкіх «зямляцтваў».

цаваў фабрыкі «Гарадзецкі рапіс» Горкаўскай вобласці.

Ярка расфарбаваныя «конікачалкі» карыстаюцца вялікім популярам не толькі ў вёсках нашай краіны, але і за мяжой.

Цяпер гатовы адправіцца ў дарогу пяцьсот «скакуноў» і дзвесці дзіцячых «крэслаў-качалак», заказаных французскай фірмай. У хуткім часе заказ, выкананы ў вёсцы Курцава, будзе адпраўлены з Волгі на берагі Сены.

САВЕЦКІ ФЛАГ НАД ЭКСПО-70

На тэрыторыі будаўнічай пляцоўкі савецкага павільёна Сусветнай выстаўкі 1970 года ў прыгарадзе Асака адбылася цырымонія пачатку будаўніцтва павільёна СССР. Пад гукі нацыянальных гімнаў Савецкага Саюза і Японіі побач з флагам Сусветнай выстаўкі былі ўзняты дзяржаўныя сцягі СССР і Японіі.

ПАДАРУНАК «ЯПОНСКАМУ МОРУ»

«Японскае мора» — гэта фірма ў Токіо. Ад яе паступіў у Арэнбург заказ на тысячу «павуцінак» — ажурных пуховых хустак ручной работы. Заказ перададзены вязальшчыцам у вёску Жоўтае, сярод якіх славіцца Шамсуры Абдуліна. Яе цудоўныя вырабы дэманстраваліся на сусветных выстаўках, на ВДНГ. Вязанне «павуцінак» — мастацкі народны промысел.

Каля 25 тысяч хустак ручной вырабы рэалізавалі за першае паўгоддзе Арэнбургскі камбінат пуховых хустак.

КУРСЫ РУСКАЙ МОВЫ

«Вывучэнне рускай мовы неабходна для далейшага ўма-

нядаўна ў Мінску адбыўся Міжрэгіянальны семінар ААН па размяшчэнню прамысловасці і рэгіянальным развіццям. НА ЗДЫМКУ: у зале пасяджэнняў семінара.

Фота Ул. ЛУПЕЙКІ.

ТЭЛЕФОННЫ ЗВАНOK З МІЖЗЕМНАГА МОРА

У Беларускае таварыства дружбы пазванілі з борта танкера «Герой Брэста», які вяртаецца ў Новаарсіск з Італіі.

На танкеры знаходзіцца мінскі кінааператар Віктар Шаталаў. Ён вядзе здымкі фільма «Я — танкер «Герой Брэста».

Пасля невялікай стаянкі ў порце прыпіскі акіянскай карабелі накіруецца да берагоў Кубы. Пра сустрэчы на далёкіх марыдзянах раскажа кінарэпартаж нашага земляка.

АДКРЫЦЦЕ САВЕЦКАГА КУЛЬТУРНАГА ЦЭНТРА

Савецкі культурны цэнтр адкрыўся ў сталіцы Сенегала. Выступаючы на цырымоніі яго адкрыцця, міністр па справах моладзі, культуры і спорту Сенегала Амаду М'бу падкрэсліў паспяховае развіццё савецка-сенегальскіх культурных адносін і адзначыў уклад савецкіх вучоных у вывучэнне праблем краін Афрыкі.

Сімвалам імкнення двух народаў да міру назваў Амаду М'бу выстаўку дзіцячага малюнка, прадстаўленую на адкрыцці цэнтра.

НАФТАГРАДУ — 10 ГАДОУ

У Наваполацку адбыліся ўрачыстасці, прысвечаныя дзесяцігоддзю горада. Гэты юбілей асабліва дарагі людзям, чыімі рукамі ўзведзены буйнейшы ў краіне і ў Еўропе нафтаперапрацоўчы завод і першая чарга хімічнага камбіната, вытворча-тэхнічная база трэста, пабудаван горада.

У інтэрнаце нафтабудаўцаў адкрыўся гарадскі музей працоўнай славы. Яго экспанаты раскажваюць аб подзвігу савецкіх людзей, якія пабудавалі выдатны горад.

З ВОЛГІ НА БЕРАГІ СЕНЫ

Гэтыя распісныя конікі нарадзіліся ў цэлу драўляных ца-

ПУТЕВКА В КОСМОС

Корреспондент АПН Григорий СИБИРЯКОВ встретился с летчиком-космонавтом СССР Андреем НИКОЛАЕВЫМ и попросил его поделиться мыслями о том, какую роль играет авиация в жизни и работе космонавтов.

Вот что он рассказал:

Пятый и шестой океан. Необъятные просторы голубого неба и черного космоса. Многие века манят они к себе человека. Летчикам и космонавтам посчастливилось испытать радость полета, идти на штурм высот атмосферы и космоса.

18 августа наша страна отметила День Воздушного Флота, праздник крылатых, праздник летчиков, космонавтов, ученых и конструкторов, инженеров, техников, рабочих.

Охрана воздушных рубежей нашей Родины, совершенствование боевого мастерства, создание новых образцов авиационной и космической техники, воспитание молодежи, мечтающей о полетах, — вот трудовые будни тех, кто посвятил свою жизнь авиации и космонавтике.

История отечественной авиации, давшей человечеству первый в мире самолет Можайского, насчитывает более восьми десятилетий. За этот сравнительно небольшой срок пройден огромный путь от первых неуклюжих

самолетов до сверхзвуковых гигантов и космических кораблей.

С первых дней существования нашего государства Коммунистическая партия, Советское правительство, весь народ уделяют постоянное и пристальное внимание развитию авиации, и особенно ее составной части Военно-воздушным силам.

В 1931 году комсомол взял шефство над Военно-воздушными силами. Наказ партии — летать дальше, выше и быстрее всех — выполняли комсомольцы. С тех пор связь авиации с комсомолом развивается и крепнет. И все мы, воспитанники комсомола и партии, стремимся всячески укреплять эти традиции.

Трудным испытанием для советского народа стала Великая Отечественная война. С первых дней войны авиация проявила себя как один из основных видов Вооруженных Сил.

История Великой Отечественной войны полна примеров мужества и героизма советских летчиков. Героями Советского Союза за годы войны стали 2 420 авиаторов, 65 человек получили это звание дважды. На всех континентах знают имена трижды Героя Советского Союза Александра Покрышкина и Ивана Кожедуба.

Сейчас на страже неба Родины зорко стоит сверхзвуковая, реактивная,

ракетноносная, всепогодная авиация. Такой узнали ее мы — первые космонавты, пришедшие в ряды крылатых защитников Родины в послевоенные годы. Современная авиация привела нас на порог космоса, помогла выполнить все те высокие требования, которые предъявляются к кандидатам в космонавты.

Мы видим большой смысл в словах: авиация — колыбель космонавтики. Действительно, инженерно-технический и научный опыт, накопленный нашими специалистами, и в первую очередь авиационными учеными и инженерами, стал прочным фундаментом для развития космонавтики в нашей стране.

Хочется особо отметить работы Константина Эдуардовича Циолковского, родоначальника теоретических принципов ракетодинамики и космонавтики. Наш великий соотечественник считал полеты в космос логическим продолжением полетов в атмосфере. Наряду с проектами цельнометаллического дирижабля, реактивного стратоплана, аппарата на воздушной подушке, Циолковский разработал теоретические положения и расчеты для полетов в космос.

Вскоре после первых космических стартов началась подготовка к решению сложнейшей научно-технической задачи — полету человека в космос.

Военно-воздушные силы направили в отряд космонавтов своих лучших воспитанников: Юрия Гагарина, Германа Титова, Павла Поповича, Валерия Быковского, Владимира Комарова, Алексея Леонова, Павла Беллева и многих других. Интенсивные летные тренировки прошли первая в мире женщина-космонавт Валентина Терешкова, ученый Константин Феоктистов и врач Борис Егоров. Теперь мало кто сомневается, что полеты на самолетах и парашютная подготовка — обязательные элементы предполетной программы всех кандидатов в космонавты.

Космонавты — воспитанники авиации — вносят ощутимый вклад в подготовку и обеспечение космических полетов, проектирование и испытание новой космической техники.

Наши доблестные авиаторы постоянно совершенствуют свое мастерство, изо дня в день укрепляют оборонноспособность Советского Союза. И я уверен, что в дружной семье советских летчиков трудятся сейчас новые герои космоса. Они набирают опыт для новых полетов в космическое пространство. И сейчас, уже побывав в космосе, мы продолжаем носить летную форму. Мы, космонавты, неотделимы от авиации, давшей нам крылья. Космос покоряется крылатым.

(АПН).

НАШИ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПAVEДАМЛЯЮЦЬ

ДЫРЭКТАР ШКОЛЫ

5 снежня 1939 года, калі народ заходніх абласцей Беларусі першы раз адзначаў День Савецкай Канстытуцыі, абласная газета «Вілейская праўда» змясціла пісьмо вучняў Ільянскай гімназіі.

«Працоўныя вызваленая Заходняя Беларусь атрымалі права на асвету. Разам з нашымі бацькамі атрымалі гэтакія права і мы — дзеці. Для нас настала шчаслівае жыццё. Самым дарагім для нас з'яўляецца вучоба ў савецкай школе, — пісалі рэбяты. — Мы доўгі час не вучыліся пасля сканчэння пачатковай школы. А калі ўспамінаем пра гады сваёй вучобы, перад намі паўстаюць жахлівыя малюнкi. Дзеці багаццяў называлі нас «халопамі», «кацапамі», збівалі да непрытомнасці. І ўсё гэта заахвочвалася адміністрацыйнай школай».

Пісьмо падпісалі Валодзя Карповіч, Ванда Брыль, Ларыса Альшэўская, Люба Ходас, Наста Кандрацэвіч, Фёдар Адамовіч і Майсей Сіндэр.

Мне захацелася даведацца пра іх лёс. Я падумаў пра Фёдара Адамовіча: «А ці не той гэта самы Адамовіч, які працуе зараз дырэктарам Карповіцкай сярэдняй школы на Вілейшчыне?» Гэтага Адамовіча я ведаю як умелага кіраўніка, здольнага арганізатара, вопытнага педагога. Нездарма яго грудзі ўпрыгожвае значок «Выдатнік народнай асветы».

Знайшоўшы зручны момант, я паехаў да Фёдара Іосіфавіча Адамовіча. Паказаў яму копію даваеннай замяткі. Фёдар Іосіфавіч хутка прабег яе вачыма.

— Так, гэта мы пісалі. Толькі Любы Ходас і Майсея Сіндэра ўжо няма ў жытых. Іх расстралялі фашысты ў час вайны, — уздыхнуў Адамовіч.

Працягваючы свае ўспаміны, дырэктар гаворыць:

— Верасень трыццаць дзевятага настолькі быў радасным для нас, што хацелася ўвесь час спяваць. Тады хтосьці з нас і прапанаваў напісаць пра свае пачуцці ў

газету. Так з'явілася пісьмо, пра якое вы гаворыце.

...Федзя быў старэйшым у многадзетнай сям'і. Хлопчык быў здольным да навукі. І ўсё ж закончыць удалося толькі пачатковую школу. Не хапала грошай. Тады бацька параў:

— Схадзі, сынку, у Вілейку. Можна, на казенны кошт возьмуць. Ты ж выдатнік.

Ад роднай Альхоўкі да Вілейкі — сорак кіламетраў. Паклала маці ў зрэбную торбу некалькі агуркоў, краец хлеба, благаславіла сына.

Так у адзін са жніўняўскіх дзён 1937 года босы, у саматканай світцы прадстаў вясковы хлопчык перад дырэктарам гімназіі. Калі той канчаткова пераканаўся, што перад ім сын малазямельных бацькоў, то і размаўляць не стаў. Толькі сказаў:

— Нічога не будзе. Ты перарос на тры дні.

Савецкая ўлада дала Фёдару Адамовічу і многім такім, як ён, права на вучобу.

У час Вялікай Айчыннай вайны Фёдар разам з бацькам Іосіфам Іванавічам і трыма братамі Васілём, Віктарам і Аляксандрам пайшоў у партызанскі атрад «Чырвоны сцяг». Маці Лізавета Мацвееўна з чатырма малодшымі дзецьмі хавалася па людзях. Інакш немцы знішчылі б усіх разам з домам, які яны спалілі, помсцячы за патрыятычны ўчынак сям'і.

Перамогу Фёдар Адамовіч сустрэў на фронце. І толькі пасля звальнення ў запас па-сапраўднаму змог узяцца за вучобу. Спачатку закончыў Ашмянскае педагагічнае вучылішча, Маладзечанскі настаўніцкі інстытут, а потым Гродзенскі педагагічны інстытут.

Цяпер каторы год запар Ф. І. Адамовіч з'яўляецца дырэктарам Карповіцкай сярэдняй школы ў Вілейскім раёне.

Астатнія аўтары пісьма таксама знайшлі сваё месца ў жыцці.

В. МАНЦЭВІЧ.

СУСТРЭЧА ў ВАЎКАВЫСКУ

Нядаўна ў горадзе Ваўкавыску Гродзенскай вобласці адбылася сустрэча бацькоў і сына, якія 27 гадоў шукалі адзін аднаго.

...Было гэта ў першыя дні вайны. Машыніст Рыгор Сяргеевіч Няроўня з палаючага Ваўкавыска вывядзіў апошні эшалон. Самалёты бамбілі горад. Некалькі бомбаў упала ў раёне чыгуначнай станцыі. У перапоўненых вагонах была і яго сям'я: жонка і двое дзяцей.

Састаў ішоў на Баранавічы. Раптам над эшалонам пранесліся самалёты. Адзін з вагонаў загарэўся. Машыніст кінуўся да вагона, дзе знаходзілася яго сям'я. На руках у жонкі ляжаў акрываўлены 6-гадовы сын Ва-

лодзя. Разам з іншымі параненымі Валодзя адправілі ў шпіталь. Так яны рассталіся.

Пасля вайны сям'я Няроўні вярнулася ў Ваўкавыск. Доўга бацькі шукалі сына. Хутка даведаліся, што яго ўзялі на выхаванне людзі, якія выехалі ў Польшчу. Зусім нядаўна з таварыства Чырвонага Крыжа Рыгор Сяргеевіч атрымаў пісьмо, у якім было напісана, што яго сын Уладзіслаў (цяпер яго так завуць) жыве ў горадзе Гданьску. Жанаты, мае дваіх дзяцей. Працуе матарыстам на параходзе.

І вось нядаўна ў Ваўкавыску адбылася сустрэча Уладзіслава з роднымі.

В. ЗАХАРЭВІЧ.

ЮБІЛЕЙ МАЛАДОГА ГОРАДА

10 жніўня 1958 года сярод шырокага калгаснага поля паблізу вёскі Чыжэвічы быў устаноўлены камень з надпісам: «10. VIII-1958 года тут закладзен горад Нова-Старобінск» — так першапачаткова называўся Салігорск.

Калі за першыя чатыры гады было пабудавана 50 тысяч квадратных метраў жылля, то за наступныя два — 46 тысяч. А ўсяго за 10 гадоў узведзена 420 дамоў. Акрамя жылля, у Салігорску пабудавана 9 дзіцячых садоў-ясляў, 3 сярэдня школы, два прафесіянальна-тэхнічныя вучылішчы, горнахімічны тэхнікум, музычная школа, дом культуры будаўнікоў, шырокая сетка кінатэатраў, сетка прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання, шмат магазінаў і сталовых, хлебазавод, стадыён, спортклуб «Малодосць», прафілакторый гарнякоў, бальнічны гарадок.

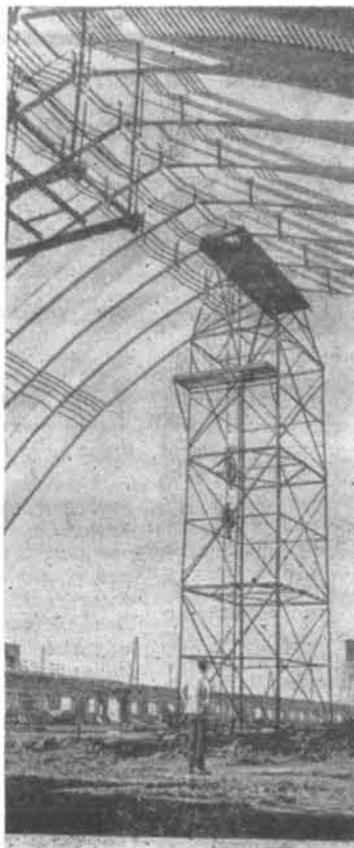
Салігорск працягвае будавацца. Сваё вялікае свята салігорцы адзначылі творчымі справаздачамі калектываў мастацкай самадзейнасці шахцэраў і будаўнікоў, спартыўнымі спаборніцтвамі, народным гулянням на берэзе вадасховішча, танцавальнымі баямі.

НА ЗДЫМКАХ:

Мантаж арачнага склада руды.

Брыгадзір брыгады арматуршчыкаў Леанід МАКСІМОВІЧ. Ён працаваў на будаўніцтве 1-га і 2-га калійных камбінатаў.

Будаўнікі комплекснай брыгады на будаўніцтве склада руды.

Шахматный турнир.

Минск и обратно, мы вели с ним беседы. Разговор начинался с Петиных «почему?», «сколько?», «как?». Вопросов было очень много, потому что маленького человека интересовало буквально все.

Петя живет в Париже. Его папа уехал из России еще ребенком сразу после Октябрьской революции. С тех пор на Родине он никогда не был.

— У вас расстояние все еще измеряется верстами? — неожиданно спрашивает Петя.

— Нет, уже давно километрами.

И по этому вопросу я понимаю, что отец пытался знакомить сына со своей страной, что-то о ней рассказывать.

Более свежие и достоверные сведения мальчик черпает из наших газет и журналов, которых в доме много, от учителя русского языка, несколько лет назад побывавшего в Советском Союзе. Именно от него Петя впервые услышал о пионерских лагерях, о ребятах с красными галстуками, страстно захотел все это увидеть сам.

— Ваши дети очень счастливые, — сказал мне однажды Петя Титман. — Я думал, что таких лагерей, как наш, в Советском Союзе немного, а их оказывается тысячи. В прошлом году родители отпустили меня отдыхать в Англию, в частный пансион. Там было не-

плохо, но скучно. А самое главное, это стоило, не считая дороги, больше ста рублей за месяц. Здесь я узнал, что большинство путевок в лагерь стоит не более шести рублей, часть вообще бесплатные, а некоторые стоят 12 рублей. У нас здесь очень хорошие воспитатели и пионерожатые.

Пете очень понравился Минск.

— Вы говорите, что он был разрушен. В это трудно поверить. Очень современный город. Вот только на улицах мало иностранных машин. Почему вы не покупаете легковые автомобили за границей?

— Потому что не чувствуем в этом необходимости. Сразу после войны у нас действительно было маловато легковых машин, но тогда нам было не до них. Нас волновали проблемы посерьезнее, мы восстанавливали страну. Зато в 1970 году мы будем выпускать 1 миллион 300 тысяч легковых автомобилей в год. Этого вполне достаточно. Советские машины очень прочные, экономичные, и за границей к нашей «Волге» относятся с большим уважением.

На спектакле в кукольном театре, где иностранные дети смотрели сказку «Иван — крестьянский сын», Петя поинтересовался, сколько стоит билет, и узнал, что он стоит 30-40 копеек.

В магазине он интересовался ценами на хлеб, мясо, масло.

Я однажды задала вопрос:

— Петя, а почему ты все спрашиваешь: «Сколько стоит?»

— Я сравниваю, как живут люди во Франции и в Советском Союзе.

— Ну, и где же, по-твоему, лучше?

— У вас лучше!

Многие ребята пишут о большом впечатлении, которое произвел на них музей Великой Отечественной войны. «В этом музее, — пишут Аня Денисова и Тоня Змеёвская, — мы поняли, как мужественно защищал советский народ свою Родину от фашистского нашествия».

«Мы посетили музей Отечественной войны. Я видел там ужасные картины. Хочу, чтоб никогда больше не было войны». Это написал Вольфганг Пекар из Федеративной Республики Германии.

Рассказ о суровой правде войны ребята из-за рубежа впервые услышали в брестской крепости, где они побывали сразу же после приезда.

3 июля Минск праздновал 24 годовщину своего освобождения. В этот день в лагерь к ребятам приезжал генерал Ляпин. Он рассказывал о мужественных защитниках Родины, мужчинах и женщинах, взрослых и детях, которые не жале-

Я ЧИТАЮ листочки, исписанные детскими неровными буквами, вспоминаю самих ребят. Их было 22 человека, детей наших соотечественников. Они приехали из шести зарубежных стран и отдыхали в «Лесной сказке». Эти листочки ребята передали мне в последний день перед отъездом. Тут их мысли, впечатления, пожелания. Они благодарны за чудесный отдых, за доброту и заботу, рады, что много увидели, грустят, что так быстро промелькнул месяц и приходится уезжать.

«Я благодарю всех за теплый прием. Мне жаль прощаться с пионерским лагерем, ведь здесь все старались сделать

так, чтобы мы как можно лучше отдохнули. У меня были чудесные каникулы. Очень надеюсь еще когда-нибудь приехать сюда», — пишет Шила Дубовская, девочка из Англии.

«В лагере мне очень понравилось. Нас приняли в пионеры. Мы очень этим горды. У меня здесь было много друзей. Мне никогда не было скучно. Как бы я хотел, чтоб этот месяц начался сначала». Вим Герритсен, Голландия.

Петя Титман написал немного: «Я горжусь тем, что у меня есть красный галстук. Очень хочу приехать в Советский Союз снова». Мальчик говорит по-русски. И обычно в автобусе, который возил ребят в

● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ●

В БЫВШЕЙ ЗАПАДНОЙ БЕЛОРУССИИ

Мы хотим рассказать читателям газеты «Голас Радзімы» о прошлом тех мест, откуда мы родом, — о Западной Белоруссии. Правители буржуазной Польши держали коренное белорусское население в нищете и невежестве. Лучшие земли принадлежали панам, а крестьянам оставались клочки неудобий. Люди жили в страшной бедности, за скудную плату готовы были выполнять любую работу, которую далеко не всем удавалось получить.

Оставался один выход из бедственного положения — бросить отчий дом и искать работу в чужой стране. Никто не знал, что ждет его вдали от родных мест, но все думали, что покидают свой край на короткий срок: работая, накопят сбережения, вернутся с деньгами домой, начнут новую жизнь.

На деле получилось иначе. Зачастую заработок был настолько малым, что эмигрант не мог даже обеспечить себя, а нужно было еще помогать семье, оставшейся дома без всяких средств к существованию. Незнание языка чужой страны усугубляло трудности.

Началась война, о возвращении на Родину нечего было и думать. За продолжительный срок жизни за границей многие стали семейными и решили доживать свой век на чужбине.

А тем временем жизнь изменилась в бывшей Западной Белоруссии. В невероятно короткие сроки были восстановлены разрушенные гитлеровскими оккупантами города и деревни. Люди забыли, что такое безработица, и перестали

бояться за завтрашний день. На колхозных и совхозных полях крестьяне выращивают богатые урожаи. На помощь сельским труженикам пришла мощная техника.

Мы уже три раза были на Родине и убедились, что жизнь в Советском Союзе с каждым годом становится все лучше. Наши родственники, колхозники, с большой радостью рассказывали о счастливой и зажиточной жизни, показывали свои благоустроенные дома. Теперь и в голову никому не придет поехать на заработки в чужие края.

Два года, отделяющие наши поездки одну от другой, срок небольшой, и перемены, происходящие за это время, почти незаметны для окружающих. Но тот, кто приезжает издалека, видит, сколько нового появилось за время его отсутствия: построены новые дома, там, где был пустырь, вырос целый квартал. Просто поражаешься такому быстрому строительству. Но удивляться особенно нечего — народ строит сам для себя.

Газету «Голас Радзімы» получаем исправно. Мы — старые ее читатели. В газете нас интересует буквально все, читаем ее всю, а кое-что по два раза. И снимки в газете хорошие, особенно о белорусской индустрии. Наше сердечное спасибо за газету. Вы не забываете нас, и нам кажется, что мы не так одиноки.

Станислава и Владимир ЛИХОТА.
Франция.

ПРЬЕМНАЯ НЕЧАКАНАСЦЬ

Сваю родную вёску Кабакі ў Бярозаўскім раёне я пакінуў роўна 40 гадоў назад. Пакінуў дома жонку, двух малалетніх дзяцей і ў пошуках лепшай долі адправіўся ў Канаду. На Радзіме набываў сёлета ўпершыню.

Пра жыццё ў Беларусі мне даводзілася чуць у Канадзе рознае. Ады мне гаварылі, што беларускім сельскагаспадарчым рабочым не аплачваюць іх працу. Другія сцвярджалі, што тут вельмі шмат лясчыц нявыкарыстанай зямлі. Трэція недвухсэнсоўна намякалі на дрэннае матэрыяльнае становішча людзей.

А мае знаёмыя, якія пабывалі на Сусветнай выстаўцы ў 1967 годзе ў Манрэалі, з захапленнем гаварылі аб савецкім павільёне, аб прадастаўленых там шматлікіх экспанатах. Ураджэнец вёскі Кабакі, цяпер кіраўнік аддзялення Федэрацый рускіх канадцаў у горадзе Веландзе Георг Гронскі, які наведваў вёску некалькі гадоў назад, адклікаўся аб жыцці на Радзіме добра.

І вось я сам прыехаў сюды. Многае з'явілася для мяне прыемнай нечаканасцю. Вёска, якая мела калісьці адну вуліцу, разраслася, стала цэнтрам буйнога саўгаса. І за працу сваю людзі атрымліваюць нядрэнна, матэрыяльна забяспечны не горш гарадскіх рабочых. Праўда, дамы ў іх ледзь не маюць усіх камунальных выгод. Але ёсць ужо газ, у кватэрах тэлевізары, добрая мэбля. Усё гэта я сам бачыў у свайго пляменніка Васіля Алксевіча, у іншых маіх сваякоў ды і наогул ва ўсёй вёсцы.

Паглядзеў я, як жывуць рабочыя. Два мае пляменнікі — Пётр і Мікалай Богушы працуюць на Бярозаўскай электрастанцыі. Адзін — механік, другі — шафёр. Жывуць яны ў маладым прыгожым горадзе. У іх выдатныя кватэры, добрыя заработкі. Сустрэкалі мяне тут, як і ў вёсцы, шчыра, ставалі як мае быць. Не бачыў я ні ценю нястачы, скупасці, прагі да накаплення. Дружныя, спакойныя, упэўненыя людзі. Адно іх непакоіць — не было б вайны. І я іх разумею.

У першую сусветную вайну сам быў бежанцам, вярнуўся з сям'ёй на зарослае бальнягом напалішча. Другая сусветная вайна прынесла маім землякам непараўнальна больш гора і пакут. У тых жа Кабаках цяпер цяжка знайсці сям'ю, у якой не было б ахвяр вайны.

Ну, а што датычыць пустуючых зямель, дык такіх я проста не бачыў. Наадварот, я бачыў плантацыі цукровых буракоў, роўныя, густыя пасевы жыта і пшаніцы. І што мяне асабліва ўразіла, дык гэта тое, што раслі яны там, дзе на маёй памяці знаходзіліся гнілыя, іржавыя балоты. Спадабалася мне і жывёла. І ў сяляна, і ў саўгаса яна буйная, укармленая...

Пакідаў сваю родную вёску я ў добрым настроі. Тут я сустрэў добрых людзей, сваімі вачыма ўбачыў, як жывуць мае землякі.

Іван АЛКСЕВІЧ.

Канада.

НАШЫ ГОСЦІ

Сёлета надзвычай многа нашых землякоў з-за мякы прыязджае ў Беларусь. Амаль штодня ў Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчынікамі за рубяжом і ў рэдакцыю газеты «Голас Радзімы» прыходзяць госці — з Канады і Злучаных Штатаў Амерыкі, з Бельгіі і Францыі, з Аўстраліі і Федэратыўнай Рэспублікі Германіі.

Днямі зайшлі да нас у рэдакцыю сям'я Яршовых з Галанды і Антон Каляда са Злучаных Штатаў Амерыкі. Зоя і Віл Яршовы прыязджаюць у Савецкі Саюз ужо другі раз. Яны наведвалі родных, якія жывуць у Слоніме, пабывалі ў сталіцы Беларусі Мінску.

Антон Каляда, нягледзячы на свае 83 гады, ужо ў чацвёрты раз выбраўся ў вялікае падарожжа з Амерыкі на Радзіму. Ён госціць у вёсцы Панямонь Наваградскага раёна ў сваіх пляменнікаў і ўнукаў.

На пытанне: «Ці добра вас прымаюць у родным краі?» Антон Трафімавіч адказаў:

— Каб было блага, не ездзіў бы праз кожныя два гады... Калі буду жыў-здараў, яшчэ завітаю ў родную старонку. Вельмі ж хораша тут сябе адчуваеш, людзі наўкол ветлівыя, жывуць шчасліва, маюць усяго ў дастатку.

Засталіся задаволенымі візітам на Радзіму і Яршовы. Шмат добрых уражанняў павезлі яны з сабой за мяжу. Аб усім, што ўбачылі ў Беларусі, аб пераменах, што адбыліся ў рэспубліцы за 50 савецкіх год, нашы землякі раскажуць сваім таварышам па рабоце, знаёмым.

НА ЗДЫМКУ: Антон КАЛЯДА, Зоя і Віл ЯРШОВЫ з дачкой і сынам у час наведання рэдакцыі газеты «Голас Радзімы».

Фота Л. ПАПКОВІЧА.

НОВАЯ АРХІТЭКТУРА ВЁСКИ

Абрысы новага пасёлка ўсё больш выразаюцца акрэсліваюцца на цэнтральнай сядзібе саўгаса «Навадворскі» Гродзенскай вобласці. Пабудаваны школа, дом культуры, шматкватэрныя жылыя будынкi, лазня, кацельная, закладваецца парк, ствараецца стадыён, укладваецца інжынерныя сеткі.

Па архітэктурнаму плану ў гаспадарцы з трыццаці існуючых населеных пунктаў прадугледжваецца развіццё чаты-

рох, а сядзіба Новы Двор праектавана на 1 200 жыхароў. Яе кампазіцыйным цэнтрам становіцца вадасховішча, набыржыная якога забудоваецца жылымі дамамі і грамадскімі будынкамі. Плошча, на якой размяшчаюцца дом культуры і парк са спартыўным комплексам, павольна спускаецца к пляжу і лодчайнай станцыі.

Па новай планіроўцы пачаў забудовацца калгас «Аснежыцкі» Пінскага раёна.

● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПИШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ●

КАНИКУЛЫ

ли жизни для победы над врагом.

«Мне трудно даже было представить, сколько горя может принести людям война,— говорила Ира Усано, из Финляндии,— я ненавижу войну».

Долго вспоминали в лагере вечер инсценированной песни и Юру Павлова, который в одной инсценировке играл раненого советского бойца. Все услышанное и увиденное в нашей стране глубоко запало в душу мальчика из Финляндии, помогло сыграть война.

«Я читаю много русских книг, смотрю советские кинофильмы, — написал Юра. — В Советском Союзе я не впервые. И каждый раз, когда я приезжаю сюда, я вижу его как будто заново. Мне кажется, он становится все лучше, все сильнее».

Об ужасах войны, тяжелых переживаниях и горе, принесенных ею, Норе Дьяченко рассказывала мама. Совсем молодой вывезли ее фашисты с Украины, поместили в концентрационный лагерь. Много непосильной работы пришлось ей переделать за годы неволи. Но самой страшной была работа на фабрике, где разбирали, сортировали человеческие волосы. Это были волосы казненных и замученных фашистами людей. Часто попадались скальпы, снятые вместе с волосами. «И теперь, когда ма-

ма рассказывает об этом, она плачет», — говорит Нора.

Сейчас Нора с матерью, отцом и двумя сестрами живет в Гамбурге. Об этом городе Нора написала в отрядную пионерскую газету. «Город очень большой, промышленный, довольно красивый. Бедным, дома которых находятся недалеко от заводов и фабрик, живется не очень хорошо. Воздух сильно загрязнен, дышать трудно». Нора тоже живет в таком районе, часто болеет, и потому мама с радостью отправила девочку в пионерский лагерь на отдых («Обычно она меня нигде от себя не отпускает. Но сюда отпустила с удовольствием»).

Нора учится в немецкой школе. Там же учились ее старшие сестры. Ей нравится школа. И только разговоры, которые ведут иногда ребята, очень огорчают девочку.

— Ведь они совсем не знают, как живут люди в Советской стране, — говорит Нора. — В журналах немцы рисуют русских в длинных рубахах. Им трудно представить, что здесь одеваются по моде, что в магазинах очень много разных продуктов, что люди здесь очень культурные и приветливые. Когда в школе узнали, что я еду в Советский Союз, одна девочка подошла ко мне и сказала: «Я ненавижу русских! Зачем ты едешь туда?» Мне стало обидно. Я спросила

у нее, что русские ей сделали. Разве они напали на Германию? «Тебя сошлют в Сибирь», — продолжала девочка, все более злась. Мне захотелось с ней спорить. Ведь она ничего не понимает. В школе у меня есть любимый учитель. Он говорит, что во всем мире еще не скоро забудут зверства фашистов. Немцы очень виноваты перед человечеством. Мне он велел, когда вернусь, обязательно написать сочинение о поездке на Родину мамы. Он ждет, что я сделаю в классе доклад обо всем, что увидела здесь».

Нора Дьяченко написала о прогрессивном обществе «Чайка», которое создали русские в Гамбурге. Они собираются вечерами, читают русские книжки, отмечают праздники. Самые большие торжества бывают тогда, когда кто-нибудь возвращается из поездки по Советскому Союзу. Вестей с Родины ждут с большим нетерпением, ловят каждое слово приехавшего, с интересом осматривают привезенные сувениры.

В «Чайке» Нора встречается с нашей старой знакомой Таней Горбенко, два года тому назад отдыхавшей в «Крыжовке». Таня очень много хорошего рассказывала о своей поездке, о ребятах, с которыми она подружилась. Недавно в нашей стране побывала мать

Тани. По этому поводу устроили большой вечер, и «мадам Горбенко», как называет ее Нора, до глубокой ночи делилась новостями.

— У меня тоже будет очень много гостей, когда приеду, — говорит Н. Дьяченко. — Пусть приходят. И в школе я расскажу ребятам, какие дружелюбные и гостеприимные советские люди. Расскажу о детях, которые рады дружбе с каждым, у кого добрые намерения, кто не хочет причинить

им зла. Я знаю, что русские не хотят войны.

Дружба — это самое ценное, самое дорогое, что приобрели ребята из-за рубежа в пионерском лагере «Лесная сказка». «Лагерь научил нас многому. Однако дороже всего нам дружба ребят, — пишет Ира Усано. — Мы жили в одном домике с белорусскими девочками и девочками из Англии, Голландии, Франции. С первого дня наша интернациональная комната нашла общий язык. Нам было весело».

Время прошло очень быстро. Ребята разъехались в разные страны, увозя в своих сердцах любовь и дружбу белорусских пионеров. «Я подружился с очень многими ребятами, — написал Юра Павлов, — надеюсь, что буду с ними переписываться». Пройдет совсем немного времени, и в Минск начнут приходить письма с международными штемпелями. От друзей будут получать письма Саша Федоренчик, Тамара Быковец, Света Униговская, Нина Никитина и многие другие белорусские ребята. В свою очередь они расскажут о школьных делах, о том, как готовятся их республика встретить 50-летний юбилей. И они обязательно пригласят новых друзей еще раз к нам в гости. Ведь мы всегда рады встретиться с настоящими хорошими друзьями.

Письмо домой.

Д. ЧЕРКАСОВА.

Lenin's Birth Centenary

Large-scale and important changes have taken place, and are now in process of development in the world of our time. The most outstanding revolutionary acts of the 20th century are connected with the name of Lenin and with the ideas of Leninism.

The Great October Socialist Revolution, the emergence of the socialist community of nations, the success achieved by national-liberation movements, and the advance of the international working class and the entire world system of socialism to the central position of our epoch — such are the landmarks of the great historic process which characterises the whole course of events on our globe.

All modern history is connected with Lenin. Lenin lucidly expressed the hopes and aspirations of the working class and all working people. He answered the cardinal questions which were imperiously put forward by the vital interests of toiling people all over the world. Lenin's thoughts were always directed towards the interests of working people.

That is why the forthcoming centenary of Lenin's birth, the importance of which had been described comprehensively in the Decision of the CPSU Central Committee «On Preparations for the Centenary of the Birth of Vladimir Ilyich Lenin» has evoked such a lively response and lofty feelings and aspirations in the nations of the USSR, and in all progressive people in the world.

The name of Lenin, the great thinker and revolutionary, and the founder of the Communist Party and the first socialist state in the world, the leader of the international communist and working class movement is near and dear to each and every Soviet man.

One undoubted proof of this is the fact that already more than a year ago the workers and collective farmers in the USSR initiated a broad-scale socialist emulation drive for staging a

worthy celebration of this historical date — the 100th anniversary of Lenin's birth.

The Soviet people think that the best way of celebrating Lenin's centenary is to rally all their efforts to fulfil the grandiose plans of economic and cultural construction which face the Soviet nation, to carry out the Five-Year Plan for economic development, and further to strengthen the economic and defence potential of their mighty socialist Motherland.

The progressive people in other countries of the world are familiarising themselves, together with the Soviet people and working people of socialist countries, with the Decision of the CPSU Central Committee on the preparations for Lenin's centenary. They are preparing to mark the event as a great international holiday.

In the present conditions, when the forces of world reaction are trying in every way, and especially by means of ideological subversion, to weaken the socialist community from within, when they encroach with military ventures upon the freedom and independence of other nations — Lenin's call for the unity of all the revolutionary and progressive forces, and for consolidation in the ranks of the Communists rings out with new force.

It is understandable, therefore, that the results of the meeting in Cierna nad Tisou and of the Bratislava Conference were so highly appreciated by the overwhelming majority of the Communist and Workers' Parties. They stress that the token of success in strengthening the positions of socialism and in rebuffing the machinations of imperialism is unflinching loyalty to Marxism-Leninism, the education of the masses of the people in the spirit of socialism and proletarian internationalism, and irreconcilable struggle against bo-

urgis ideology and all anti-socialist forces. In this connection great emphasis is laid on the significance of the fulfilment of the Leninist principle of the Party's leading role.

The press in many countries broadly comments the Decision of the CPSU Central Committee on preparations for the celebration of Lenin's birth centenary.

NEUES DEUTSCHLAND writes that the CPSU Central Committee's Decision gives a detailed analysis of the influence of Lenin's ideas on world progress. The paper stresses that the CPSU intends in the future also to defend the purity of Marxist-Leninist theory, to enrich that theory in keeping with the concrete historical conditions of social development, and to wage a firm, principled, irreconcilable struggle against all manifestations of bourgeois ideology.

The NEPSZABADSAG points out that Lenin's ideas have, and will continue to have, the greatest effect on world developments. The paper makes a special point of the part of the Decision which speaks of the need to strengthen international proletarian solidarity in the struggle against imperialism and reaction, to give comprehensive support to the revolutionary struggle waged by the proletariat against capitalist slavery and oppression.

«Leninism Is the Eternally Youthful Source of Revolutionary Thought and Action», «Lenin's Course Followed Firmly and Unflinchingly» — such are the headlines the Bulgarian papers give to a detailed description of the Decision.

The CPSU Central Committee has called upon workers, collective farmers and intellectuals to mark the centenary of Lenin's birth with new successes in peaceful, creative labour and by fulfilling the plans for communist construction mapped out by the 23rd Congress of the CPSU. The Soviet people respond by practical deeds to this call and declare:

«We shall go on working and living in a Leninist way!»

«There is no better way to honour the memory of Lenin», declared EL POPULAR, an Uruguayan newspaper, «than to be consistently loyal to Lenin's internationalist ideas».

Партизан Георг Кранауэр

У грозныя гады Айчынай вайны разам з партызанамі брыгады «25 год БССР» змагаўся нямецкі антыфашыст Георг Кранауэр. І вось баявыя сябры сустрэліся зноў. У госці да былых партызан атрадаў імя Катоўскага і імя Суворова з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі прыехаў Кранауэр. Сустрэча адбылася ў сельгасарцелі «Зара камунізма», натэрыторыі якой некалі базіраваліся партызаны.

У сяброўскай гутарцы прыгадалася ўсё да дробязей. І той дзень, калі, выбраўшы момант, Георг перайшоў да партызан, і як потым хадзілі разам на «жалезку», і першы бой.

Васемнаццаць месяцаў правёў у партызанскай брыгадзе Г. Кранауэр. Былы рабочы-муляр з першых дзён вайны разумей, куды вядзе нямецкі народ гітлераўская зброя. І ў той цяжкі для нашай краіны час, калі фашысцкая армія кацілася да Сталінграда, Георг перайшоў на бок антыфашыстаў і разам з савецкім народам вёў барацьбу супраць карычневай чумы. У рэспубліканскім Музеі гісторыі Вялікай Айчынай вайны экспануецца фатаграфія, на якой паказан чалавек ля наборнай масы ў лесе. Гэта Георг Кранауэр набірае тэкст лістоўкі-звароту да нямецкіх салдат. Такіх лістовак за гады вайны за подпісам Георга былі надрукаваны тысячы.

Пасля вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў Георг уступіў у рады Савецкай Арміі. Ён неаднаразова прабіраўся ў распалажэнні фляшсцкіх войск, вёў там прапагандысцкую работу.

Цёплая, задухшэўная, гутарка працягвалася доўга. Госцю з ГДР піянеры павязалі чырвоны гальштук, прышпілілі піянерскі значок. Г. Кранауэр падарыў на памяць вучням Міцкевіцкай школы Баранавіцкага раёна гальштук нямецкіх піянераў.

л. ЛОПУХ.

Поспехі польскіх сяброў радуюць

Дзяржаўны чырвона-белы флаг Польскай Народнай Рэспублікі, які развяваўся два тыдні ля ўваходу ў Мінскі Палац спорту, сплунчан. Закрылася выстаўка ўзораў прадукцыі польскіх знешнегандлёвых прадпрыемстваў «Універсаль» і «Метранэкс». Думка больш чым 70 тысяч яе наведвальнікаў — аднадушная: выстаўка цікавая, усе вырабы як бытавой, так і кантрольна-вымяральной тэхнікі арыгінальныя па канструкцыі, з густам аформлены, практычныя і простыя ў карыстанні.

Гэта думка не толькі мінчан, але і многіх гасцей беларускай сталіцы, у тым ліку і замежных турыстаў.

У адрас польскіх прадпрыемстваў, якія экспанавалі сваю прадукцыю, зроблена шмат запытанняў аб прысылцы каталогаў з падрабязным апісаннем вырабаў.

Аб поспеху выстаўкі гаворыць і той факт, што Міністэрства гандлю БССР і іншыя арганізацыі закупілі вялікую колькасць прадукцыі, якая выпускаецца польскімі знешнегандлёвымі прадпрыемствамі «Універсаль» і «Метранэкс».

Савецкія маракі выратаўваюць французскіх яхтсменаў

Гэта здарылася ля Багамскіх астравоў. Цеплаход Мурманскага марскога парадства «Дзімітрава» вышаў з кубінскага порта Матансас і ўзяў курс на радзіму. Пачаўся звычайны трансатлантычны рэйс. Нечакана капітану Бэрысу Хірхасаў далажылі аб судне, якое церпіць бедства: на рыфы села французская парусна-маторная яхта «Эразма». Савецкі цеплаход змяніў курс і паспяхаў на дапамогу.

Становішча яхтсменаў было крытычным. Вада заліла судна, і яхта ледзь узвышалася над акіянам. Невялікі шторм мог бы выклікаць трагедыю.

Шэсць гадзін знаходзілася савецкае судна каля пацярпелай аварыю яхты. Калі стала зразумела, што яе выратаваць нельга, капітан Хірхасаў вырашыў узяць французскіх маракі на борт цеплахода.

Іх даставілі ў бліжэйшы еўрапейскі порт.

Ю. СЕНІЧАУ.

ПАКУЛЬ МАЛАДЫЯ...

Усе часцей пачынаеш задумвацца над лёсам пакалення маладых пісьменнікаў, якому належыць сказаць аб нашых днях самае сур'ёзнае слова, таму што іменна гэта пакаленне выклікана да жыцця нашым часам і належыць яму.

У канцы 50-х гадоў падымалася высокая хваля маладых. На беларускім літаратурным гарызонце ўзыходзіла яркае сусор'е талентаў: празаікі Іван Пташнікаў, Вячаслаў Адамчык, Барыс Сачанка, Міхась Стральцоў, Іван Чыгрынаў, паэты Сцяпан Гаўрусёў, Рыгор Барадулін, Алесь Наўроцкі, Вера Вярба, Данута Бічэль. Нарэшце, шматгранна таленавіты Уладзімір Караткевіч, у вершах якога ўжо тады пачыналі спрацаваць паміж сабой паэт і будучы раманіст. З'явіліся і іншыя, чые першыя кніжкі гаварылі аб таленавітасці незвычайнай. Творчасць большасці развівалася вельмі падобна, на вялікай традыцыйнай эпічнасці, якая засталася ў спадчыну нашай літаратуры ад багацейшай народнай прозы і паэзіі, ад рэдкай пластыкі нацыянальнай мовы, якая захавала старажытную канкрэтную вобразнасць.

Дружны і таленавіты ўзлёт маладых «засланіў» на час «сярэдняе» пакаленне. Але вялікі жыццёвы вопыт, як правіла, бярэ сваё. Пакаленне, якое стала да таго часу «сярэдным», прайшло самую цяжкую жыццёвую школу — вайну, за ёй змены ў псіхалогіі, у грамадскім жыцці, звязаныя з пераходам да мірных спраў. І хоць за маладымі заставаўся прырытэт навізны, стала відавочным, што больш сур'ёзна аб сваім часе і аб гэтых новых грамадскіх адчуваннях удалося сказаць іменна сярэдняму пакаленню.

Гэта знайшло сваё адлюстраванне, напрыклад, у творчасці Васіля Быкава, кнігі якога далёка пайшлі па свеце.

Па-сапраўднаму адкрыў партызанскую тэму ў краіне класічнага партызанскага руху, якой была ў Аічынную вайну Беларусь, равеснік Быкава Аляксандр Адамовіч у дылогіі «Партызаны». Маральная энергія, перакананасць у сваёй праўце ў гэтых пісьменнікаў і паэтаў ішлі ад ваенных дзён, ад усведамлення, можа быць, нейкай віны перад аднагодкамі, якіх скасіла смерць, а іх абыйшла.

Ну, а маладое пакаленне? Яго шлях аказаўся таксама нялёгкім. Маладыя сустрэліся са сваімі праблемамі: дзяцінства, апеленае вайной, страшэнныя пасляваенныя разбурэнні. Затым гады вучобы, раннія літаратурныя спробы.

Першыя кніжкі сённяшніх маладых здзіўляюць свежасцю дзіцячых і юнацкіх уражанняў. Пазней гэты «свой», запаветны, ваенны і пасляваенны матэрыял, убачаны юнымі вачыма, дапамог большасці лепш «разгаварыцца», навесці масты ў іншыя жыццёвыя сферы, аб'явіць іх.

Яркасць дзіцячага бачання таго цяжкага часу стала вялікай тэмай таленавітага пісьменніка Міхаса Стральцова. У апавяданні «Адзін лапаць, адзін чунь» Стральцоў на матэрыяле дзяцінства расказвае і аб іншым, быць можа, галоўным для самога пісьменніка. На дзяцінства быццам нанізваецца ўся «таўшчыня» наступнага часу.

У сваіх творах пісьменнік падкрэслена многа ўвагі надае «цяжкім», няўроўнаважаным дзеям свайго часу — маладым інтэлігентам, якія прыйшлі з вёскі, ды так і не сталі гараджанамі. Кнігі Стральцова клічуць да духоўнага ўдасканалення, да маральнага ўзвышэння чалавека. Гэта праблема не новая. Яна хвалювала і пісьменнікаў мінулага. Але сёння яна паўстае з новай сілай.

Пасля студэнцкіх, яўна сла-

бых вершаваных практыкаванняў пачынаючы паэт Анатоль Вяргінскі паехаў на перыферыю і замоўк. Але, як паказаў час, ён голякі нарошчваў сілы. Другой сваёй кнігай вершаў «Тры цішыні» Анатоль Вяргінскі заявіў аб сабе як аб паэту вялікага маштабу.

Творчую ношу, якой бы хапіла на дзесяцігоддзі, узваліў на свае плечы Уладзімір Караткевіч. Пісьменнікам авалодала высокая мэта — аднавіць у апоўвесьці, раманах, хроніках сіваю далечыню беларускай гісторыі. Ён ужо напісаў нямала — апавяданні «Раман Ракута», «Цыганскі кароль», «Дзікае палванне караля Стаха», «Хрыстос прыязміўся ў Гродна», раман «Леаніды не вернуцца на зямлю», «Каласы над сярпом тваім». Творы Караткевіча вяртаюць нашай літаратуры, чытачу родную гісторыю. І крытыкі даруюць аўтару некалькі экзальтаваную форму. Гісторыя народа, якая паўстае ў зямляных сюжэтах, у рамантычных «прывідах», больш даходліва, мацней захапляе.

Пачаў «варушыцца» ўжо наступны пласт маладых літаратараў — ён спяшаецца, дыхае проста ў патыліцу сённяшнім маладым. Зусім нядаўна мы прачыталі апавяданні Анатоля Кудраўца і былі прыемна здзіўлены дакладнасцю разумення жыцця, з якой пачынаючы пісьменнік падыходзіць да апісання сённяшняй вёскі. «Навабранец» апошняга прызыву студэнт Беларускага ўніверсітэта Алесь Разанаў вельмі малады, але яго вершы не горшыя за творы сталых аўтараў. Анатоль і Алесь не адзінокія.

У Саюзе пісьменнікаў Беларусі называюць больш за сто імен пачынаючых паэтаў і празаікаў. Як будзе развівацца гэта пакаленне? Ці паўторуць яно папярэдняе? Што ўспрыме ад яго? Час пакажа.

А. ЯСКЕВІЧ.

Са школьных год захаплялася Тамара ГУПАЛОВІЧ мастацкай самадзейнасцю. Зараз яна студэнтка медыцынскага вучылішча ў Слуцку, салістка танцавальнай групы самадзейнасці вучылішча.

НА ЗДЫМКУ: Тамара ГУПАЛОВІЧ.

Фота В. ДУБІНКІ.

ЭНТУЗІЯСТ ТЭАТРАЛЬНАГА МАСТАЦТВА

Звыш дваццаці год працуе ў Брагінскім раённым доме культуры Я. Шайкевіч — сцэніст, добраахвотны чалавек.

Яшчэ ў 1947 годзе аматары тэатральна-драматычнага мастацтва Брагіна аб'ядналіся ў гурток. Мастацкае кіраўніцтва ўзяў на сябе Я. Шайкевіч. Пачаліся рэпетыцыі і творчыя заняткі — асваенне акцёрскага майстэрства па сістэме Станіслаўскага.

Тыюў час. Многа спектакляў убачылі жыхары Брагіншчыны. Мелі поспех і доўга трымаліся ў рэпертуары п'есы «Рускія людзі» К. Сіманова, «Макар Дубрава» А. Карнейчука, «Лявоніха на арбіце» і «Выбачайце, калі ласка» А. Макаёнка. «Пялюць жаваранкі» К. Крапівы, «Выбух» М. Алтухова і М. Гардэва, «Констанцін Заслонаў» А. Майзона і іншыя.

У 1961 годзе брагінскаму драмгуртку было прысвоена званне народнага тэатра. Некалькі чалавек, а ў тым ліку і Я. Шайкевіч, атрымалі званні артыстаў народнага тэатра.

У гэтыя дні Брагінскі народны тэатр працуе над п'есай К. Губарэвіча «Першы ўрок», прысвечанай 50-годдзю БССР. Я. Шайкевіч здзяйсняе пастаноўку і паслявае кіраванне іншымі калектывамі мастацкай самадзейнасці, працай выязных клубаў. У рабоце гэтых клубаў прымаюць актыўны ўдзел настаўнікі — лектары. Звычайна пасля лекцыі выязны клуб наладжвае канцэрт, танцы, масавыя віктарыны, гульні і г. д. Сёлета адбылося ўжо 50 выездаў гэтага клуба ў калгасы і брыгады раёна.

Шматгадовая плённая праца Я. Шайкевіча не засталася незаўважанай. Ён мае шэраг урадавых узнагарод — граматы Вярхоўнага Савета БССР. Параднаўча нядаўна Я. Шайкевіч атрымаў ад Міністэрства культуры СССР пасведчанне і значок «За выдатную працу».

А. СЛЕСАРЭНКА.

Эдуард ВАЛАСЕВІЧ

БУДЗЕ СНИЦЦА ВАМ КРАЙ БЕЛАРУСІ...

«Мне сняцца сны аб Беларусі» Янка КУПАЛА.

Гусі, гусі! Куды вы ляціце!
Ну, няўжо вам зусім не шкада
Пакідаць паплавы і крывіцы,
Край гаёў і азёр пакідаць!
Вы не клічце з сабою у вырай,
На чужыну, ў нязгаданы свет...

Я ў краю гэтым казачным
вырас,
На зямлі гусяроў і легенд.
Тут матуля мне песні спявала,
Тут па росных я сцэжках хадзіў,
Тут каханне мяне сустракала,
Тут карэнні ў зямлю я пусціў.
Гусі, гусі, нялёгка вам, мусіць,
Крык тужлівы плыве над зямлёй...
Сніцца будзе вам край Беларусі,
Вас чакаць будзе кожнай вясной...

Голас Радзімы

№ 35 (1042)

Староцькі з легенды

(Працяг. Пачатак

у №№ 11—13, 15—17, 20—29, 31, 33—34).

Генадзь Бураўкін

— Табе вельмі баліць? Табе што-небудзь трэба?

Што ёй трэба?.. Трэба, каб нішто не перабіваў сон, каб было ціха і цёпла, як летам у лесе.

Аднойчы, яшчэ калі была ў дзіцячым доме, яна зайшла далёка ў ляс і лягла на траву. Каля самых рук скакалі маленькія конікі, поўзалі божыя кароўкі, на пальцы ўзбіраліся жоўтыя мурашкі, а над галавой гудзеў чмель. Ён доўга кружыўся над ёю, не хацеў нікуды ляцець. Можна, яна прымяла кветку, якую ён угледзеў і на якой было многа пылку, а можа, яму спадабаўся яе чырвоны бант... У бярозах і асінах ціўкалі птушкі. Непадалёк трашчала сарока. Нясмела падала голас зязюля і замоўкла. Надзя зірнула на неба. Яно было бледна-сіняе, і па ім ціха-ціха плылі хмаркі. Яна стала ўглядацца ў іх — і ўбачыла, як у вышыні вырас белы конь, як марудна ён пачаў паднімаць ногі і раптам ператварыўся ў мядзведзя, а потым у гару. Яна стала выдумляць розныя гісторыі, і яе ўяўленне ляпіла з белых хмараў. Спала яна нядоўга, але здалося ёй, што цэлы дзень пралажыла ў лесе і наглядзелася на мноства дзівосаў. Ніхто не заўважыў тады яе адсутнасці, ніхто не

папытаўся, дзе была, і яна, як тайну, наслала ў сабе радасць ляснай цішыні, казкі сіняга неба і самавітае гудзенне чмяля. Нічога асаблівага быццам і не адбылося, а ёй ажно некалькі дзён было весела і хораша на душы.

Гэтак жа хораша на душы было ў яе і пасля першага задання, на самым пачатку арганізацыі іх атрада. Не хопала зброі, і партызаны вырашылі напацьці на нямецкі гарнізон, каб назапасіцца гранатамі, патронамі. Дзесятак тых ішчасліўцаў, хто меў вінтоўку ці аўтамат, ішлі наперадзе. А за імі наступалі «асноўныя сілы» — з засланкамі, патэльнямі, трашчоткамі. Яны паднялі тады такі тарарам, што немцы ўдзяклі, амаль ні разу не стрэлішы... Пералічваючы ў лагеры захопленыя трафей, партызаны цвілі ад радасці. І Надзя, нібы из крылах, лятала між імі. Усё ў ёй спявала, дзень здаваўся самым сонечным за ўсё жыццё, а таварышы — самымі прыгожымі і ласкавымі людзьмі ў свеце. Яна нават не пакрыўдзілася, калі ёй не далі пісталета і адганялі ад гранат, усё гэта не змяшчала радасці перамогі. Першай баявой перамогай... Прачнулася Надзя ноччу: замярцвела рука, на якой яна ля-

жала. Побач пасопваў Юра.

Дзеда ў цемры не было відаць. Недзе ў канцы клеці хтосьці з прывістам хрып. Ад гэтага хрыпу Надзі стала веселей. У атрадзе ў іх было некалькі «храпуноў», з якіх заўсёды смейваліся і з якімі ніхто не хацеў разам жыць. Неяк Надзя пачавала з адным і — да раніцы не магла заснуць... Заварочаўся Юра, узяў галаву:

— Табе лепш?
— Ага... Сніцца толькі дужа многа. Усялякае. І ўставаць балюча.

— Адпачнеш — падымешся.
— Адпачнеш тут...
— А мяне не выклікалі. Дзіўна...—Юра замоўк.
— Можна, думаюць, дзяўчынка не вытрымае... Але ты, Юрка, не бойся, я вытрываю. Я нічога не скажу. Як пакляяліся.
— Я ведаю. Ты смелая...
— А што я плакала ўчора, дык гэта не ад болю і не ад страху. Крыўдна вельмі: цябе б'юць, а ты ім адплаціць не можаш...
— Адплаціць. За нас адплаціць. Не сумнявайся.
— А ўсё роўна крыўдна... Юрка, слухай, а нашы знаюць, дзе мы?
— Павінны.
— Мне немец казаў: ім да несці, што з аперацыі не вярнулася двое партызан. Кажы, гэта — мы...
— Здагадаюцца... А нашы дакладна ведаюць...
Яны змоўклі. Кожны думаў, як бы было добра, каб іх вызвалілі, каб на выручку пры-

ЯКОЕ тут чыстае паветра, хоць у кішэню набярэй — гэтыя словы належалі аднаму з членаў нашай, другой у гэтым годзе, турысцкай групы «Вестніка», якая наведвала Беларэжскую пушчу.

Група наша складалася з 28 чалавек—18 канцаў і 10 амерыканцаў. 26 чалавек прыбылі ў Ленінград цеплаходам «Аляксандр Пушкін», дзе правалі тры дні. Мы з жонкай ляцелі самалётам прама ў Маскву і 15 чэрвеня далучыліся да групы.

У Маскве мы наведвалі дзіцячы сад-яслі № 275, размешчаны ў мікрараёне Новага Чаромушкі, Дом шлюбу, у якім як раз у гэты час праводзілася шлюбная цырымонія, пабывалі ў Маўзалеі Леніна. У апошні дзень нашага знаходжання Савецкі камітэт па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом наладзіў нам прыём, на якім мы пазнаёміліся з кіраўнікамі камітэта і шчыра пагутарылі. Пасля абеду частка групы паехала на ВДНГ, а астатнія заняліся ў гасцініцы афармленнем дакументаў для паездкі да сваякоў, набывцём білетаў, заказам месца ў гасцініцы і г. д.

18 чэрвеня мы прыляцелі з Масквы ў Мінск. У аэрапорце нас сустрэлі прадстаўнікі Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом. Мінчане прымалі нас, як дарагіх гасцей, увесь час клапаціліся, каб нам было зручна, паказалі горад. Акрамя афіцыйнага гіда, нас суправаджаў адзін з работнікаў Таварыства Уладзімір Мясешка. На працягу ўсяго нашага знаходжання ў Беларусі — у Мінску, у Брэсце, у паяздах—Уладзімір Уладзіміравіч быў з намі, дапамагаў вырашаць розныя праблемы.

У Мінску мы наведвалі музей, піянерскі лагер, аглядзелі выдатныя мясціны горада. Супрацоўнікі Беларускага таварыства наладзілі нам прыём, а перад ад'ездам далі ў наш гонар абед. Старшыняваў на абедзе рэдактар «Голасу Радзімы» Леанід Прокша. Мы шчыра гутарылі, спявалі песні.

Мінск — вельмі прыгожы горад. На руінах старога Мінска, разбуранага фашыстамі ў час Айчыннай вайны, узведзены новыя будынкi. Усе вуліцы расшыраны, засаджаны дрэвамі, кветкамі. Насельніцтва горада—800 тысяч чалавек.

З Мінска ў Брэст мы ехалі поездам. Пагрузіліся ў вагон у 12 гадзін ночы, а ў 6 гадзін раніцы ўжо былі ў Брэсце. Тут нам крыху не панцавала. Калі мы паехалі аглядаць руіны Брэсцкай крэпасці, праліўны дождж не даў нам магчымасці выйсці з аўтобуса. Нам удалося толькі аглядзець музей.

Раніцою 21 чэрвеня гарадскі Савет наладзіў прыём у гонар турысцкай групы «Вестніка». Старшыня гарсавета Іван Калінец раскажаў нам аб гісторыі Брэста, аб будаўніцтве горада, аб жыцці яго жыхароў.

22 чэрвеня мы паехалі ў Беларэжскую пушчу. Аглядзелі запаведнік, у якім ёсць дзікі, козы, зубры і многа птушак.

З Брэста ў Кіеў мы таксама ехалі поездам, таксама ўначы, у спальных вагонах. Прыбылі ў Кіеў раніцою. Адрозна ж акупіліся ў водар ліпаў у квецені. Кіеў—адзін з прыгожых гарадоў, якія мне калі-небудзь даводзілася ўбачыць.

З Кіева на самалёце мы накіраваліся на дзясцідзённы адпачынак у Сочы. Курорт Сочы расцягнуўся на дзясцікі кіламетраў на беразе Чорнага мора. Тут гасцініцы амаль столькі, колькі жылых дамоў. А турыстаў тут сустранеш амаль з усіх краін свету.

У Сочы мы наведвалі піянерскі лагер імя Алега Кашавога, які належыць прафсаюзу магаданскіх металургаў. Тут у гэты час знаходзілася 680 піянераў. Не хапае слоў, каб раскажаць, як урачыста яны нас сустрэлі. З лагера яны выйшлі на вуліцу з музыкай, выстраіліся, утвараючы жывую дарогу ў лагер. Усім нам паднеслі кветкі. Піянеры віталі нас на рускай і англійскай мовах. У час нашага знаходжання ў Сочы была арга-

нізавана паездка на возера Рыца (за 160 кіламетраў). Ехалі мы ўвесь час уверх па горнай звілістай дарозе. Пад'язджаючы да возера, жартам пыталі адзін аднаго: «Ці далёка яшчэ да нябёс?»

Перад ад'ездам з Сочы мы наведвалі Наукова-даследчы інстытут горнага кветкаводства і садоўніцтва. Там расце Дрэва дружбы. Яго гісторыя такая. У 1934 годзе на тэрыторыі інстытута было пасаджана маленькае двухгадовае цытрусавае дрэва. У 1940 годзе праслаўлены савецкі палярнік Ота Юльвіч Шмідт зрабіў на ім прышчэпку. Пасля яго на гэтым дрэве зрабілі прышчэпкі прадстаўнікі 126 краін. Цяпер такіх дрэў у садзе некалькі.

Два гады назад сад наведвала турысцкая група «Вестніка», якой кіраваў Мікалай Анішчук з Гамілтана. Ён зрабіў прышчэпку на адным дрэве. Мы аглядзелі яго прышчэпку і можам паведаміць яму, што яго галінка вырасла прыблізна на паўтара фута і ў наступным годзе ўжо дасць плады.

ПЛАДЫ З ДРЭВА ДРУЖБЫ

Я таксама меў гонар зрабіць прышчэпку. Спадзяюся, што праз некалькі гадоў я змагу паехаць у Сочы і зняць плады з Дрэва дружбы.

7 ліпеня раніцою мы вылецелі ў Волгаград, куды прыбылі праз паўтары гадзіны. Усім вядома, што Волгаград у час вайны быў разбураны ўшчэнт. Будаваць трэба было ўсё нанова. Таму будоўля вялася і далей вядзецца па плану. Усе вуліцы шырокія, упрыгожаны дрэвамі і кветкамі. Грамадскія будынкi і жыллыя дамы ўзводзяцца ў новым стылі. На беразе Волгі пакінуты, як паяць аб вайне, адзін цагляны будынак—былы млын. Сцены гэтага будынка зрашчаны снарадамі. Паглядзеўшы на яго, кожны скажа: «Не павінна быць больш вайны!». У Волгаградзе ў першую чаргу мы наведвалі помнік загінуўшым абаронцам горада на Мамаевым кургане. 86-метровая статуя з мечам нібы гаворыць: «Хто з мечам да нас прыдзе, той ад меча і загіне». Самы старэйшы член нашай групы Уладзімір Гіжук (яму ў канцы бягучага года споўніцца 80 гадоў) ускрыла букет кветак ад усіх нас да абеліска.

9 ліпеня ўсе тых, хто меў дазвол наведваць сваякоў, якія жывуць у Савецкім Саюзе, вылецелі ў Маскву і адтуль раз'ехаліся па назначаных месцах. А 12 чалавек, якія ехалі толькі ў якасці турыстаў, паляцелі ў Ленінград, каб адтуль на цеплаходзе «Аляксандр Пушкін» адплысці ў Канаду.

Мая радзіма—вёска Перавалока Слонімскага раёна на Беларусі. У вёсцы жывуць брат, пляменнік і пляменніца. У Слоніме—тры пляменнікі і пляменніца. Мы з жонкай з Масквы ў Мінск ляцелі самалётам, а з Мінска ў Слонім узялі таксі. У Слоніме спыніліся ў пляменніка Івана Трафімовіча на дзясцідзённае маё знаходжанне ў родных мясцінах. Вось і доўгачаканая сустрэча! Колькі радасці, слёз, захаплення! Сястра мая, з якой я не бачыўся з 1921 года, прыехала з усёй сваёй сям'ёй. Размовы, пачастункі. Кожную ноч засыналі не раней дзвюх-трох гадзін.

Адзін з маіх пляменнікаў працуе ў саўгасе «Перамога» пад Слонімам. З прычыны таго, што ў нашай паездцы па СССР мы нідзе не наведвалі ні калгаса, ні саўгаса (за выключэннем чайнага саўгаса ў Сочы), я спытаў пляменніка, ці

можна паехаць паглядзець яго саўгас. Пляменнік паведаміў пра гэта дырэктару саўгаса Мікалаю Емяльянавічу Супруну. На другі дзень раніцою Мікалаем Емяльянавіч прыслаў за намі машыну.

М. Супрун прыняў нас, як землякоў (ён ураджэнец гэтага раёна, раней быў трактарыстам), раскажаў аб гаспадарцы. Раней тут быў калгас. У 1957 годзе на яго месцы арганізавалі саўгас, які назваў «Перамога». Саўгас займае плошчу ў 3 500 гектараў. Галоўны напрамак саўгаса—адкорм свіней. Летась тут было адкормлена 10 000 свіней, сярэдняя вага кожнай—114 кілаграмаў. Трымаюць і іншую жывёлу. У саўгасе ёсць кузня, цэх, дзе рамантуюць трактары, камбайны, аўтамабілі. Уся гаспадарка механізавана. Больш за трыццаць электрычных матороў пампуць ваду, здрабняюць зеляніну на корм, ачышчаюць будынкi, грузяць і разгружаюць бульбу, выконваюць розныя сельскагаспадарчыя работы. Летась саўгас прадаў сваёй прадукцыі на 2 мільёны рублёў. Чыстага прыбытку атрымаў 350 тысяч рублёў.

Пасля дружалюбнай гутаркі дырэктар павёз нас па саўгасных брыгадах, паказаў нам усё тое, аб чым раскажаў.

За 40 гадоў маёй адсутнасці родная вёска настолькі змянілася, што я зусім яе не пазнаў. У 1935 годзе пры гаспадаранні буржуазнай Польшчы сялян рассялілі па хутарах. Цяпер большасць іх зноў перабралася ў вёску. Будуюцца не на тых участках, дзе жылі раней, а на новых, значна большых. Дзе раней былі тры ўчасткі—цяпер адзін. Кожны трымае кароў, свіней, курэй і харчовых прадуктаў мае ўдзельніцтва.

Нас усюды пыталі, што нам больш за ўсё спадабалася ў Савецкім Саюзе. І мы ўвесь час адказвалі: людзі! Добразычлівыя, гасцінныя рускія людзі! Мы бачылі, што ў СССР галоўны клопат—аб дзедках, аб моладзі. Дзіцячыя сады, піянерскія лагеры, адукацыя—усё для моладзі. А моладзь—гэта будучыня.

Знаходзячыся ў Маскве, мы пажадалі сустрэцца з былымі канадцамі з Вініпега Настассяй і Васілём Волчык, якія жывуць у гэтым горадзе. Брат Васіля, які жыве ў Ст. Кетрынсе перад ад'ездам даў нам адрас Волчыкаў. Свабодным вечарам я з жонкай, Саша Прац і Нэлi Лінкевіч паехалі наведваць іх. Яны цяпер пенсіянеры, маюць добрую кватэру. Насця гаварыла, што спярша было цяжка прывыкнуць да новага жыцця. Цяпер звыкліся і жывуць добра. Іх дачка Валя працуе на радыё, перадае навіны на англійскай мове, зарабляе добра. Яе муж Ігар працуе перакладчыкам.

У Мінску мы прыбылі ў 5 гадзін вечара. На вуліцы сустрэлі Івана Шарынскага, былога супрацоўніка канадскага «Гудка» і «Вестніка». Ён ведае вельмі многа рускіх канадцаў, таму не прапускае ні адной групы, якія прыязджаюць у Мінск. Выглядае ён некалькі маладзей, чым у той час, калі ад'язджаў з Канады. Цяпер ён на пенсіі, гаворыць, што ўсяго ў яго дастаткова. Мы з ім правалі два вечары, прыгадвалі мінулае. Шарынскі перадаваў прывітанне ўсім знаёмым.

У Мінску жыве таксама былы канадзец Будзёнаў, але я з ім не меў магчымасці пагутарыць. У Брэсце мы сустрэклі Маню і Нічыпара Фесюкоў. Яны таксама на пенсіі. Мы былі ў іх на кватэры. Зайшлі мы туды пасля вячары, а ў іх на сталае ўсяго поўна, як на вяселлі. Кватэру маюць з трох пакояў.

У Брэст прыехаў таксама сустрэцца з намі былы канадзец Завяржэнец. Ён працуе ў калгасе вартульніком. Гаварыў, што хутка будзе атрымаваць пенсію, бо ўсе дакументы (уключаючы стаж работы ў Канадзе) ужо аформлены.

У Кіеве мы сустрэклі Надзею Дзямідзенку, былую Голік, з Таронта. Яна таксама працуе на радыёвяшчальнай станцыі, перадае навіны на англійскай мове.

Н. САЛАМЕВІЧ,
кіраўнік групы.

шлі баявыя таварышы, і баяўся аб гэтым сказаць уголас, адчуваў, што наўрад ці збудуцца мары.

Раніцай паклікалі на допыт Юра. Надзя глядзела, як ён ішоў да дзвярэй, і з жахам думала, колькі пакут дзвядзеціца яму выцярпець. Яго будучы бій не менш, чым яе, а можа — больш... Яна ўспомніла запырсканую крывёй лаўку, рамяні, бізуны. Няўжо яшчэ раз дзвядзеціца і ёй зайсці ў гэты страшны пакой, убачыць бязлітасныя шэрыя вочы за акуларамі ў залатой аправе?..

Час цягнуўся марудна. Надзя лічыла да сотні і назад, успомніла казку пра папа і яго работніка Балду, песню пра трох танкістаў, а Юра ўсё не было. Ён усё яшчэ змагаўся. Так, змагаўся, бо цяпер іх зброяй было маўчанне. Што б ім ні пагражала, трэба маўчаць. І нават калі іх расстраляюць, перамогуць не ворагі, а яны з Юрам, бо не скажучы нічога, не выдадуць сяброў.

Прынеслі Юру непрытомнага. Двое мужчын асцярожна ўзялі яго з рук паліцаёў, пакладлі на сена. Твар яго быў у крыві, вусны расцечаны. Надзя стала выціраць кроў, мачаючы ражок хусткі ў бляшанку з вадою, якую падсунуў ёй пад руку дзед. Некалькі разоў Юра варушыў вуснамі, нібы хацеў нешта сказаць, але за-

мест гукаў з рота выцякалі кропелькі крыві.

Надзя глядзела Юраў лоб, перабірала яго баявыя валазсы, калыхала на каленях яго галаву. Юра час ад часу спрабаваў усхаліцца, вусы выпростваўся і зноў заціхаў. Нарэшце ён расплюшчыў вочы, ціха паклікаў:

— Надзя!
— Што, Юра?.. Я тут, з тавой...

— Пшч...
Дзед паслужліва даў вады — Вось і мне папала. — Ён хацеў усміхнуцца, але нічога не атрымалася. — Пазнаёміўся...

Надзя параіла:
— Ты палаяжы моўчкі... Палаяжы...

Ён заплушчыў вочы, ускінуліся і застылі яго доўгія прыгожыя вейкі. Надзя не стрымалася і дакранулася да іх садымі кончыкамі пальцаў. Юра адразу ж заварушыўся:

— Што?.. Што?..
— Спі, Юра, спі... Гэта я... проста так.

Ёй стала ніякавата. «Знайшла час», — упікнула Надзя сама сябе.

Падзеў дзед:
— Гэта брат твой?
— Не. Таварыш, сябар. Але раднейшага цяпер у мяне нікога няма.

Дзед паклаў руку на Юраў лоб, пакрыўшы галавой:

— Гарыць увесь... Дзе толькі сілы бяруцца! Тут і мужык не вытрымае... Той, што сувязны быў, памёр. Адмуцься, бедлага. На тым свеце ў рай трапіць.

Юра, здаецца, супакоіўся, стаў дыхаць раўней, толькі стагнаў і часам скрыгаў зубамі. Надзя ўсё трымала яго галаву на каленях і думала, які ён надзейны сябар. Вось яму яна можа даверыць усё-ўсё — і думкі і сумненні. Яму яна можа прызнацца, калі страшна, можа папрасіць у яго парад. І не пакрыўдзіцца, калі ён папкіне ці раззлудзіцца... А не было б вайны, не трапілі б яны ў адзін атрад, і не ведала б яна, які ён, Юра Сямёнаў. Проста быў бы каржакаваты, бялыя хлопчык, таварыш па дзеддому. Цяпер жа яна ведае, які ён смелы, мужны, які разумны разведчык... І ўсё ж, хай бы вайны не было. У дзеддومه жылося добра. Іх смачна кармілі. Кожны тыдзень паказвалі новае кіно. А колькі кніжак было ў бібліятэцы, якія цікавыя былі паходзі... Яна цяпер абавязкова слухалася б і піянерважату, і выхавальніцу, ніколі не парушала б дысцыпліну...

Надзя цвёрда ў думках вырашыла, што як толькі кончыцца вайна, яна абавязкова вернецца ў свой дзеддом. Але

застагнаў Юра, і стогн напамінуў ёй пра суровую яву.

Дзед побач маліўся, Надзя са здзіўленнем пачула ў малітве сваё і Юрава імя. Дзед маліўся і за іх, ён і для іх праціў збавення. «Мілы дзядуля, — усміхнулася дзядзючка, — ты думаеш, нам нехта можа памагчы. Нам ніхто ўжо не паможа, акрамя партызан. Калі яны толькі паспеюць...»

Юра закішляўся, перавярнуўся на жывот, відаць, забалела спіна, папытаўся:

— Ты не спіш?
— Не. А што?
— Я доўга спаў?
— Не. Трошкі.
— Не стагнаў?
— Не.

— Ведаеш, яны мяне ўсё пра сувязных пыталі. І пра пасты — дзе стаіць... Я нічога не сказаў.

— Малайчына.
— Заўтра цябе зноў павядуць... Афіцэр сказаў: «Будзем мучыць па чарзе, пакуль нехта не здасца».

— Я не здамся, Юра.
— І я...

Аднекуль з цемры паявілася дзядзючка. Яна прынесла сала і нейкага зелянага паперцы.

— Выпіце. Гэта трава... лячэбная.
Надзя хацела ўсё аддаць Юру, але ён падзяліў пароўну і хлеб і зелле. Зелле было

горкае, яна ледзь пракаўтнула яго. Сала смакавала, як цукар: не жавала, а смактала, каб яно даўжэй было ў роце.

Спала Надзя трывожна. Не таму, што нылі спіна і пальцы. Кожны раз, калі праходзіла, са страхам глядзела на дзверы — чакала святання, а за ім і паліцэйскага: «Замной!» Але прыйшло святанне, пачаўся дзень, а па яе ўсё не прыходзілі. Яна паварочвалася на кожны рып крокаў каля клеці, лавіла галасы на двары, але дзверы не расчыняліся. І ў душу прыйшла кволая надзея, што іх з Юрам пакінулі ў спакой, што на іх забыліся.

Дзверы адчыніліся пад вечар. Той самы мужчына ў галіфе гукнуў:

— Багданав! За мной!

Надзя з цяжкасцю паднялася. Галава закружылася, і яна пахіснулася. Дзед усмокнуў, абхапіў яе за плечы, дапамог дайсці да дзвярэй, яшчэ не адпускаячы яе ад сябе, хрыпела сказаў паліцаю:

— Крыжа на вас няма. Пабаяліся б бога... Дзеці ж...

Паліцай адікнуў дзед.

— Сядзі, стары, пакуль за цябе не ўзяліся. Гэтыя дзеці нарабілі столькі, што не кожны дарослы зможа... Мост яны ўзарвалі. Ясна?..

(Працяг будзе).

КУРОРТ НА ЗАКАЗУ

Калі ў думках сабраць у адным месцы будынкі санаторыяў і дамоў адпачынку, пабудаваных у нашай краіне, атрымаецца горад, роўны па населеніцтву цэлым сталіцам: больш за 8 мільёнаў грамадзян Савецкага Саюза штогод праводзяць адпачынак на курортах. Каля 7 мільёнаў з іх атрымліваюць льготныя (са зніжкай да 70 працэнтаў кошту) і бясплатныя пущэйкі. Што ні год, становяцца больш разнастайнымі адрасы на гэтых пущэйках.

Новыя здарэньні адкрываюцца не толькі ў традыцыйных зонах адпачынку і лячэння, такіх, як Крым, Кавказ, Прыбалтыка, але і ў месцах, здавалася б, мала прыдатных для стварэння курортаў. Такія курорты Талая на Калыме, гразелячэбніцы ў Архангельскай вобласці, санаторыі ў Туркменіі, дзе гарачы і сухі клімат пустыні прыносяць аблягчэнне многім людзям, якія хварэюць на ныркі...

— Метады лячэння, якія знойдзены і выкарыстоўваюцца на курортах, — гаворыць дырэктар Цэнтральнага інстытута курорталогіі і фізіятэрапіі Юрый Данілаў, — у апошні час усё часцей знаходзяць «другое жыццё» па-за сценамі санаторыяў—становяцца асновай разнастайных бальнічных метадаў лячэння.

Такі, напрыклад, лёс азратэрапіі—лячэння паветрам. Вядома, што паветра сасновага гаю аказвае карыснае дзеянне пры некаторых захворваннях. Адзін з сакрэтаў гэтага—створальнасць ляснога паветра, амаль поўная адсутнасць у ім мікробаў. Растлумачыць такую асаблівасць «лясной атмасферы» вучоныя спрабавалі яшчэ ў мінулым стагоддзі. Адказ быў знойдзены ў 1928 годзе прафесарам Ленінградскага ўніверсітэта Барысам Токіным. Ён выявіў у паветры асаблівыя лятучыя рэчывы.

Высветлілася, што рэчывы гэтыя нават на адлегласці знішчаюць мікраарганізмы. Ім была дадзена назва фітанцыды.

З цягам часу было зроблена другое адкрыццё: лятучыя хімічныя рэчывы не толькі знішчаюць мікробы, але з'яўляюцца яшчэ своеасаблівымі атмасфернымі вітамінамі, якія засвойваюць расліны, жывёлы, людзі. Адкрыццё дазволіла вучоным стварыць прыбор, які насычае атмасфернымі вітамінамі палаты бальніцы.

Паветра, якім лечаць, рыхтуецца па асаблівых рэцэптах. Вялікую ролю адгрывае яго насычанасць электрычнасцю, тэмпература. Комплексы уласцінасцей, што падбіраюцца «на заказ» ў азратэрапіі, стварае ўмовы для лячэння хвароб сэрца і сасудаў, лёгкіх, нервовых і алергічных захворванняў.

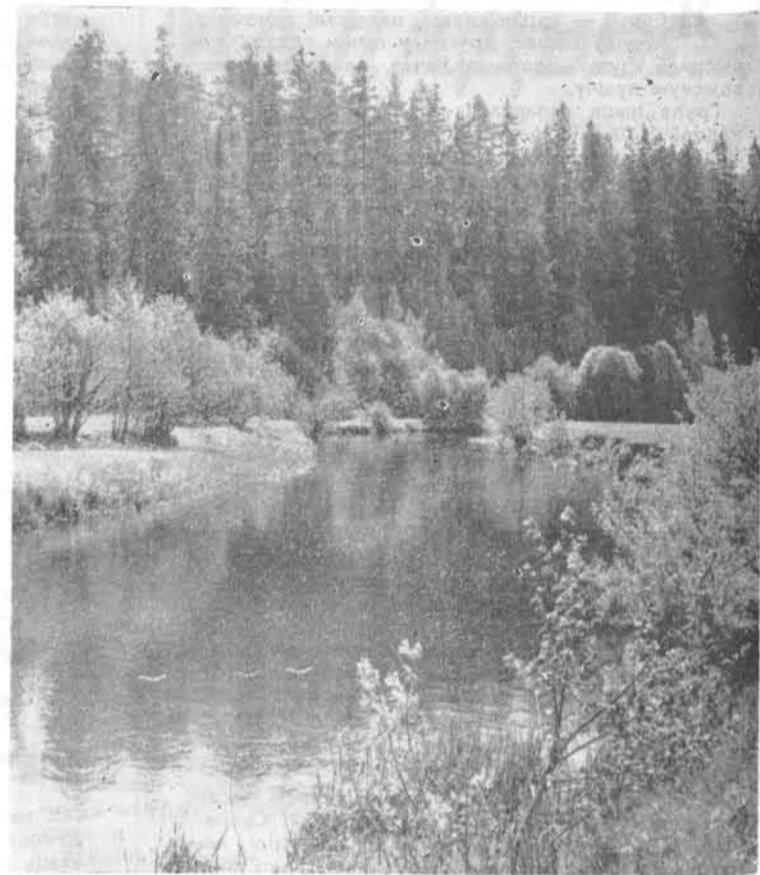
Штучныя паветраныя ванны прапісваюць не толькі хворым. 20—25 мінут у азратэрапеўтычнай камеры даюць зарад бадзёрасці і добрага настрою, служаць для прафілактыкі і загартоўвання.

Лячэбныя ўласцівасці прыроды разнастайныя, і, каб стварыць ім «аналогі» ў лабараторыях, патрэбны намаганні многіх спецыялістаў—фізікаў, хімікаў, інжынераў. У інстытуце сканструяван набор новых штучных сонцаў—прыбораў для выкарыстання ў клініцы ультрафіялетавага абпраменьвання. Навучыліся тут знайсці лабараторным шляхам, прычым у «палепшаным выглядзе», мінеральныя воды. Цяпер тыя, каму патрэбны мінеральныя ванны тыпу мацэстніцкіх, кіславодскіх або Карлавых Вар, могуць прыняць іх далёка ад вядомых крыніц—у Краснаярску, Хабарайску, Нарыльску.

Ю. РЫБЧАНСКИ,

На рацэ Бобр.

Фота М. МІНКОВІЧА.

АТРАКЦЫЁН ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Перапоўнены цырк заціх. У прыцемку тунеля з'явіліся тыгры і паважна занялі свае месцы. Успыхнулі юпітэры і асцяжлі Маргарыту Назараву. Трыбуны ўзарваліся апладысманамі.

Цяпер апладысменты будуць суправаджаць усю праграму. Так і было б. Але калі артыстка падыйшла да свайго п'ястуна Пурша, той маланкава выкінуў лапу. На твар, на перламутр касцюма пырснула кроў. Здрагнелыя гледачы, замёрлі на сваіх месцах. Назарава міжвольна пацягнулася да хлыста, але, авалодаўшы сабою, узяла руку.

— Спакойна! Атракцыён працягваецца.

А Пурш, нібы просячы прабачэння, тут жа захапіў яе твар у свае велізарныя і мяккія (цяпер кіпцюры былі ўцягнуты) лапы і п'яшчотна пагладзіў. Прадстаўленне пайшло як звычайна. І берлінцы, на чый вачах усё гэта адбылося, пачалі падумаць — ці не ўваходзіў гэты эпізод у праграму...

— З дзяцінства я памятаю казку аб тым, — расказвае ўтаймавальніца, — як у адной клетцы з грозным львом жыў маленькі сабакка. Падрастаючы, я пачала сумнявацца ў праўдзівасці такога выпадку. Але калі атрымала ў Рыжскім запарку Пурша, мне ўручылі ў прыдачу і маленькага пудзелька. Забаўнае гэта было відовішча — у клетцы камандаваў не магутны Пурш, а малюсенькі Пушок. Кінуць у клетку мяса, і калі першым да яго кінецца тыгр, дык Пушок кусае яго за губу. Ведаў свавольнік самае слабае месца. Тыгр, рыкаючы, адскокваў, але Пушок праследаваў яго да таго часу, пакуль не заганаў у самы далёкі кут. Правучыўшы такім чынам сябра, пудзель праз некалькі мінут, увесь напружваючыся, цягнуў вялізны кавалак мяса тыгру. Пачыналася мірная трапеза.

У тую даўнюю пару гэты эпізод дапамог Назаравай лепш зразумець сваю ролю, дапамог у спалучэнні дабра і сілы знайсці верную дарогу да Пурша. Здавалася, што яна добра ведае свайго гадунца. І раптам такі зрыў! Вядома, ва ўсім сама вінавата, трэба было, падыходзячы да звера са спіны, падаць голас, як гэта звычайна робіцца. Драпежнікі такіх прома-

хаў не даруюць. Дрэсіроўшчыку трэба пастаянна спалучаць у сабе зоркасць снайпера, асцярожнасць сапёра, такт і душэўную шчодрасць настаўніка. Зноў пошукі. Эпізод не прайшоў бяспледна. Ён паслужыў прычынай да стварэння нумара, які быў паказан пазней, на маладзёжным фестывалі.

Прадстаўленне ішло ў спецыяльным водным басейне. Пурш зусім тэатральна фіркаў, паказваючы незадаволенасць, прабаваў тэмпературу вады, наравіўся. Потым, быццам неахвотна, ішоў у басейн, лавіў і «тапіў» сваю ўтаймавальніцу. Прычым рабіў гэта так па-майстэрску, нібы разумеў, што ўсё звязана з рызыкай.

Напружанне гледачоў дасягала самай высокай мяжы. Усе разумелі, што гэта вясёлая і забаўная валтузня, суправаджаемая гучным і дружным смехам, хавала ў сабе пастаянную небяспеку. Пурш не зрабіў і драпіны.

...Намаганні мастакоў, асвятляльнікаў і ўласнай фантазіі я ўяўляў утаймавальніцу абавязкова гусарскай постаці з цяжкім позіркам і камандзірскім голасам. А калі ў Горкім, дзе ішла падрыхтоўка новай праграмы, я сустрэўся з ёй дома, то нечакана ўбачыў кволую жанчыну з вельмі мяккім голасам і крыху стомленую (рэпетыцыя закончылася толькі раніцою).

Лагодная, добрасардэчная і раптам лаўжыцца сярод драпежнікаў. Я ніяк не мог гэтага зразумець.

— Я таксама гэтага ніколі

не разумеў і зараз не разумею, — расказвае муж актрысы рэжысёр Канстанцін Канстанціноўскі. — Балерына, якая замірала пры першых гуках Чайкоўскага або Брамса, апынулася са мною ў Сібіры на здымках кінафільма. Трэба было зняць адзін эпізод з сабалямі. Але ўсе ведаюць, наколькі сабаль прыгожы на жаночым каўняры і які ён у жыцці смяротна небяспечны. І раптам бацу: Маргарыта ў лёгкай блузцы, з аголенымі рукамі нібы кацяня прыціскае да грудзей саболя. Усе так і ахнулі. Толькі апэратар не разгубіўся і хутка ўключыў камеру. У другі раз я прымаў удзел у пастаноўцы фільма «Небяспечныя сцэжкі». Гераніяй яго была велізарная мядзведзіца Зінка, якая незадоўга да гэтага пакінула лес. Калі яна вырвалася з клеткі, уся здымачная група не ведала, што рабіць. Маргарыта намазала мёдам хлеб і спакойна адправілася да Зінкі, а праз некалькі мінут вярнула бяглянку на месца.

Відаць, вось такая бяспечнасць і дапамагла Маргарыце Назаравай у яе незвычайнай рабоце. Бацька яе, інжынер-таксатар, кожны год ездзіў на ўсё лета ў лес. Дачка часта праводзіла школьныя канікулы разам з ім, часам нават дапамагала яму. Яна з дзяцінства любіла ўсялякіх зверанят і нават доўга гадавала медзведзю.

Але тыграў ведала толькі па малюнках. І таксама смела пайшла да іх і, магчыма, гэтай смеласцю і дабрастой пакарыла. Цяпер яна можа

гадзінамі расказваць аб сваіх гадунцах, аб першых іх кроках. І ў голасе яе то сум, то радасць і сардэчная прыхільнасць. «Як захапляўся Пурш, упершыню ўбачыўшы мяне ў капялюшыку з пер'я, які, дарэчы, упарта не заўважаў муж».

І здаецца, у гэтай кволай жанчыны павінен быць свой рахунак з тыграмі. Разарваны палец, шырокі рубец на назе, распаласаванае плячо і, нарэшце, скальпіраваная галава. Але яна лічыць гэта хутчэй сваімі промахамі.

— Але ў Вас жа пісталет, чаму Вы ім не карыстаецеся?

— Так можна перастраляць усіх звяроў.

А ўвечары, ззяючы ў яркім пучку праменняў, яна зноў на арэне. Пуршу, якому апладзіравалі ў Парыжы і Вене, Гаване і Бухарэсце, Тэгеране і Празе, які быў удзельнікам некалькіх кінафільмаў, цяпер падрыхтавана замена. Гэта Кальва і Базіра, Мілена і Юла. Любіцам гледачоў, можа, стане і леў Султан.

Цяпер у вялікай новай праграме ўдзельнічаюць разам з тыграмі — мядзведзі, коні, львы. А ў будучым Маргарыта Назарава мяркую працягнуць і іншыя жывёліны.

Атракцыён — захапляючы, вясёлы — працягваецца.
Р. ЗАХАРАЎ.
(АДН).

ПРАЎДЗІВЫЯ ГІСТОРЫ

У Парыжы Аляксандр фон Гумбальт быў госцем вядомага псіхіятра. Ён папрасіў гаспадара паказаць яму каго-небудзь з душэўнахворых. Той паабяцаў гэта зрабіць зайтра ў час абеду. К сталу з'явіліся двое незвычайных Гумбальту людзей... Адзін, задумлівы і ціхі, увесь час майчаў. Другі быў поўны агню, бясконца гаварыў, пераскокваю з тэмы на тэму, увесь час жэстыкуляваў. Калі абед скончыўся, першы, цырымонна пакланіўшыся, пайшоў, а другі нават у дзвярах працягваў узрушана нешта расказваць.

— Твой вар'ят, — зайважыў Гумбальт, застаўшыся сам на сам з псіхіятрам, — прынёс мне вялікае задавальненне.
— Чым? — здзівіўся ўрач. — Ён жа ўвесь час майчаў.
— Не можа быць! А хто ж быў гэты шумлівы пан?
— Гэта быў Бальзак.

Оскар Уайльд, размаўляючы з пажылай актрысай, вельмі хваліў яе апошняю ролю. Яна ж, разлічваючы на далейшыя кампліменты, усклікнула з прытворнай сціпласцю:

— Ды хопіць вам, у гэтай ролі трэба было б выступаць жанчыне маладой і прыгожай!
— Не, васпані, вы даказалі адваротнае.

Людвіг Берне, зусім яшчэ малады паэт, аднойчы міжвольна стаў удзельнікам гарачага дыспуту. Убелены слязінай пан, з якім Берне не згаджаўся, абурана яго перабіў:

— Як вы можаце мне прарэчыць! Ды ў вашы гады я быў круглым аслом!
— Вы цудоўна захаваліся! — з накланам адказаў Берне.

Венскі дырыжор Хольмесбергер сярдзіта сказаў камедыёграфу Байэрнфельду, які размаўляў і смяяўся ў час канцэрта:

— Чаму вы смяяліся, калі мой аркестр іграў? Я ж ніколі не смяюся на вашых камедыях.

Дахі Мінска.

Фота А. КАЛЯДЫ.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77.

ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.